

OPSĂGURI.

*Cât cioplite, cât pilite
Și la lume împărțite*

DE

IOAN POP, BETEGANUL

OPȘAGURÎ.

*Cât cioplite, cât piliate
Și la lume împărțite*

DE

IOAN POP RETEGANUL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GHERLA

Proprietatea, editura și tiparul
Tipografiei „Aurora“ A. Todoran
1897.

Din păteniile lui Dada.

Fuse Dada om vestit
Cum rar s'o mai pomenit
De când sunt țiganî în lume;
Și știa spune la glume,
La posne și la pățițe
Călite și necălite
Tot de Dada iscodite,
Că era Dada cuminte.
Odată-'l telnii la móră
Și că ce nu-i dîseiú cióră
Pusu-sa a-mî povesti
Câte-'n lume le păți
Și câte-'n minte-i veni;
Cióră dacă ia-ș fi dîs
Cu Dada n'aveam de rîs:
Tótă nóptea țî-ar' fi stat
Necăjit și supërat.
Dar' nu i-am dîs acea-dată
Nici o vorbă legânată
Care se semene a cióră,
Și fiind o nópte-'n móră

Numai noi cu morariul
 Spusu-nea faraonul
 Multe, multe, dintre care
 Scot aici la arătare
 Câteva, ce-mi vin aminte
 Din a lui Dada cuvinte :

„Audiți când fui mai tînăr
 Că este o pómă-i die strugur,
 Și-ar' fi dulce, și-ar' bună
 Ca póma de mătrăgună;
 Și-audiți că ea-i în vie
 Tocmai cum imi place mie.

Deci m'am dus odată-'n vie
 Și-am mîncat cu lăcomie
 La struguri cât palma, lați,
 Și verđi și răcătănați;
 Și dacă m'am săturat
 Vêđui ceva spîndurat
 Pe un par, ceva cam sus,
 Era ca un cucuruz.

Când se pun mîna pe el
 Êtă un Român mișel
 Ce se chiamă vighitor
 Și-mi strigă amenințator:
 Cine-a cutezat se vie
 Diua pe-améđi aci-'n vie?

Și luă un par de claie
 Ca pe mine se mă spaie!
 Eu vădându-l mânios
 Mă plec încetinel jos
 Și luaiū un par de vie
 Ca la mine se nu vie.
 Când mă ridicam de jos
 Și-l vedeam că-i mânios
 Mă mâniu și eu îndată,
 Dară el vrea se mă bată,
 Și fără pic de rușine
 Se încera de mine,
 Se mă prindă chiar' de chică,
 Eu îl capuc de opincă,
 El mă prinde și de barbă,
 Eu îl inhății de ierbă
 Și atâta ni-am svércolit
 Până ce m'am pomenit
 Că Românu-'ntr'o mânie
 Gardul cel spinos de vie
 Numai ca se fie bine
 'L mută dincolo de mine,
 Veđi bine i-a fost rușine
 Se mai de-a față cu mine
 Că de atunci, se-mi cređi bădică,
 N'a pus picioru-'n opincă,
 Nicī eu pieptinele-'n chică,

N'am mai pus nici briciu-'n barbă
 Dar' deu nici el cósă-'n ierbă!
 Nici că și-a mai făcut trébă
 Cu ómenī iuți la mânia
 Cum fui eu, când fui la vie.
 Asta fu până fui june,
 Dară se vedeți minune
 Ce era ca se mai pat
 După ce m'am însurat:
 Merg odată la nănașul
 Sci-ți voi, cum se duce finul
 Să-l întrebe de trăit,
 Dar' nușcum am nimerit,
 Că-'ntrând repede de-afară
 Eu m'am trețit în cămară,
 Și-a colo era un caș —
 Coperit c'un cuțițaș.
 Ce se fac? aș lua cașul,
 Se supără cuțițașul;
 Dac'oiu lua cuțițașul,
 Cum o se rămână cașul,
 Gol, goluț, neacoperit
 Fără leacă de cuțit?
 Când îmi sfărnam mai mult capul
 Numai vęd cașul s'eracul
 Că s'aruncă cătră mine,
 Eu îi dic: fie de bine!

Și-ntr'o mână cu cel caș
Intr'alta cu cuțițaș

Tot tăiaiū

Și tot mâncaiū

Până ce mă săturaiū.

Atunci dau se es afară,

Dracu-mi pune-'n cale o scară

Și călcând încetinel

De pe fuscel pe fuscel

Fui în pod sub coperiș

Unde se uita cioriș

Oblu în față la mine

Trei unturi și trei slănine,

D'apoi mari bade, și grase

Cât în spaimă mă băgase

Și cum eram spărios

Era p'aci se cad jos,

Scot cuțitul ca-ntr'o dóră,

Taiū și pun pe subsuóră,

Și când dau se plec în jos

Vine nașul mânios;

Acum va fi vai de mine!

— „Dar' cum veniși aci fine?”

— „D'apoi eșind din cămară

M'am îngăimăcit pe scară

Și călcând încetinel

De pe fuscel pe fuscel

Cum eram cu pipa-'n gură
 Dau cu nasul d'o untură
 Și cu ochii de slănină
 Și nu-mi era îndemână
 Gândeai că la ochi mă-'nțapă,
 Fiind sêteos, cotam apă."

— „Ce, în pod cotai tu apă?

„Cu cuțitul ce făceai?

— „Ia, de fum mă apëraiū!

— Așa? D'apoi spune-mi cióră

Ce naiba ai subsuóră?

Când așa mă întreba

De grumađi mă-'ncăera,

Dar' eu om blând și cuminte

Îi spun două-trei cuvinte,

Și mă cobor fără scară

Pân' mă ved în curte afară

Și din curte omblu-'n drum,

Din călcăie-mi eșa fum.

Cu capul cam buhaha

Dar' la fole tanana!

Așa Dada ne spunea

Apoi un oftat scotea,

Êr' eu, căci eram la móră,

Điseiū: multe mințesci cióră!

Atunci el se drâmboia

Și mai mult nu ne spunea.

14

L'am luat se-l potcovesc.

— Vrusem se merg la pădure
 Și-un cal sur vru se mă fure
 Se fugă cu mine-'n lume
 Se nu-mă mai aud de nume
 Hm! tu cal afurisit,
 De ce-'n cale`mi-ai eșit!
 Dóră nu ți-ai pus în gând
 Se mă fură de pre pământ!
 Așa un țigan vorbia
 Și pâng'-un sur se învêtia;
 Surul era-'mpedecat
 Și páscea din sus de sat.
 Cioroiul se tot uita,
 Fluera, se minuna,
 Cum calul pasce și tace
 Și numai cu códa face.
 Hm! tu tot clătescă din códă
 Póte cređi că io-s vaivodă,
 Fie! dacă așa cređi,
 Eu te vėd și tu mă veđi,
 Hai noi se ne-'nprietinim
 Și în lume se fugim
 Că p'aică de noi nu-i bine,
 Româniă fluer' de mine
 Și te-'mpiedecă pe tine!

Când așa mi se gândia
 Cât gându-i se aușia,
 Taie pripona de ață
 Și de cômă-i se acată
 Și numai odată sare
 Și fu la suru-'n spinare
 „Tu surule cât de tare
 C'amu-s în spatele tale!
 Dar' Românul l'a zărit
 Că sta-'n tufe-'nvêluit
 Și-'nainte i-a eșit
 C'o prăjină de carpân
 Și dându-i una țapân
 Strigă: Cióră, ce-mi furî calul?
 — Nu-l fur, mânânce-l amarul
 D'am gândit că nu greșesc
 Dacă-l duc se-l potcovesc!

Nu-s de aici.

Odată, pe înoptate
 Venia dada de pe sate
 Cu sacul plin de bucate
 Ce-i dăduse cei creștini
 Pentru lucru, că dada
 Proklet de lucru era
 Când odată s'apuca;
 Săpa véra la grădină.
 Făcea șanț, săpa fântâni,

Lipia căsi — ér' din arcuș
 Țicea ca un musicuș.
 Pentru atâtea lefteri
 Numa-ncărcat poți se vi
 De bucate
 De pe sate.
 Așa venia și dada
 Și la ei când ajungea
 Luna plină lumina
 Și de dada se mira
 D'ostenit el cum sufla
 Ca o vacă gâfăia,
 Și-n capul lui se gândia:
 Bune-s deu bucatele
 Dară-mi mai rump spatele.

Cum mergea așa pe drum
 Din nări vërsând foc și fum
 De obosit — — étă, étă
 Il opresc în drum de-o dată
 Doi ținându-se de-olaltă,
 Cât p'aci se cađă-'n baltă.
 — „Mă cu sacul“ Țice unul —
 Care era beat ca tunul
 »Mă, se-mi spui adevërat
 Că veđi că eu iș cam beat
 Și nu șciu, se-mi spui cu buna
 Sóre-i ăla oră e luna

Care la cap arde-mă —
 Și-n spate asudă-mă?
 — „Ți că-i luna, mă creștine
 Că de nu, e vai de tine!“
 Dice cel'lalt clătinând
 Și de-abia borborosind.
 — „Ba ți că-i sóre creștine
 Dacă vrei se-țî âmble bine!
 Hei și dada cunoscea
 Pe cei ce calea-i ține
 Că dóră era Tănase
 Care des îl purecase,
 Sciți Tănase al lui Ispas
 Care vorovea pe naș
 Și venia beat de vinars
 Cu Ispas al lui Istode
 Tot împungându-se în vorbe
 Căci nicî unul nu scia
 Sóre orî lună lucea?
 Decî dada, ca om cuminte
 Cu vorbe dulci, potrivite
 Le răspunde cumpătat:
 Se spun cu adevărat
 Nu pot chiar' de m'a-țî sluti
 Că sciți că eu nu-s de aci!

Două veri și-o érnă.

Intr'o érnă țigănimea
 Sta numai și zgriburea
 Și de mórte se gătia
 Că sóre nu mai lucea
 Ci erau țile noróse
 Și cădea zăpada grósă,
 Și băteau nesce vântóse
 Cât te frigeau pân' la óse.
 Cum sta ei și sgriburea
 Și de mórte se gătia,
 Dada, ca mai curăgios
 Se scólă ca fript de jos
 Și dice cu glas réstit :
 Da ce-i, norod prăpădit,
 Tu de mórte ești gătit ?
 Nicī poveste ! Étă eu
 Merg chiar' la solgăbirău
 Cum merge omul cu trébă
 Și bag jalbă ca se facă
 Două veri fi num'o érnă,
 Dar' érnă fără prihană ;
 Apoi două veri de-or' fi
 C'o érnă dór' vom resbi !
 — Bine țicī, cinstite Dadă,
 Strigă atunci din grămadă

Decî de glasuri, ca de cióră,
 Care nu voiau se móră;
 Mergî dadă, ba mergem toţi
 Şi dăm o sută de sloţi
 La domnul solgăbirău
 Se facă pe gândul tēu
 O iernă şi două verî
 Şi p'atâtea primăverî!
 Ţigătimea animată
 Iute bănişorii cată
 Şi mi-i dă la Dada-'n mână
 Ca se-i aibă de-a 'ndămână
 Şi cu el opt înşi pornesc
 Şi mergînd se sfătuesc
 Cum se dică, cum se facă
 La solgăbirou se placă?
 Când acolo ajungeau
 Baniî pe mėsă puneau
 Éră Dada cuvênta:
 Am venit, Măria ta,
 Se faci şi cu noi un bine
 De-ai făcut cu ore cine,
 Că uite de frig perim
 Şi de fôme ne sleim;
 Érna-i grea şi afurisită,
 N'avem nicî lemne nicî pită;

Alta-i véra, drăguța!
 Decî fi bun Măria ta
 Fă-ți și cu noi o pomană
 Fă tot două verî și-o iernă
 Că cinstim și-om mai cinsti
 Câte zile vom trăi...
 — Atuncia solgăbirăul
 Nu mi-i apucă cu răul
 Cum făcea de altă dată
 Ci cu vorbă aședată
 Le grăesce: facevoiū
 Chiar' după cum cereți voi;
 Uitați, véra ce trecu
 Sciți că véră bună fu!
 — Bună, bună, domnule
 Ajute-ți vinerile!
 — Trece érna — vine érá
 O véră cu-o primăvéră
 De plătesce un cap de țéră,
 Și étă, precum voiți
 Dóuë verî bune trăiți
 Și-'ntre ele num'o érnă
 Dav'aș dracului pomană!
 — Se trăescî Măria ta,
 Se-ți trăescă și dómna
 Și copii mari și mici
 Că ți-e milă de calicî!

Trenul Țiganului.

Care din voi cunosc
 Pe țiganul pe Tutu?
 Nicî unul? Ba se mai vede
 Un țigan cu ochii verzi
 Cum fu el, ér' la honveđi
 A fost tambor, dar' ce tambor?
 Și-amu când îl prinde dor
 Fluera la zopistrașe
 Cum trimbița prin orașe,
 Cât laia cea de țiganî
 Mi-l admiră de mulți anî!
 Și fost'a Tutu, cum vede
 Când cătunia la honveđi
 Multă lume-'mpărăție
 Ca Dđeu se ne ție,
 A fost chiar' doi anî deplin
 In oraș la Segedin,
 Unde când e apa mare
 Umblă pesci-'n ăia mare
 Prin oraș la preumblare.
 Acolo vede Tutu
 Intâiași dată trenu,
 Și nu mult dup'acea
 I-a venit slobođia.
 Când acasă ajungea
 Neamurile se stringea

Tóte împrejurul lui
 Ca-'n prejurul uliului
 Primăvéra ciórele
 Când își clocesc óuële.
 Și care cum ajungea
 Mâna cu el o dădea,
 Piept la piept că se stringea
 Și-'n obraz se săruta,
 In obraz, în négra față,
 Fără pic de gréță.
 Apoi pe jos se punea.
 Tutu tutun le dădea
 Veđi, tutun împērătesc,
 Care țiganiil doresc;
 Pipele și le umplea
 In spuze și le frigea
 Apoi în dinți le punea
 Fumuri grozave scotea.
 Tot fuma și povestea
 Cum povestesc țiganiil
 Când nu sē ved cu aniil.
 Tutu spunea mirozeniil
 Ce a vēđut în cătăniil:
 Turci, Căpcăni și Pemintezil
 Și căpitani de honvedil
 Care strigă tot egy kettő,
 Atuncil ține-te băiete,

Trimbițind tot tru-ru-ru...
 Așa povestea Tutu.
 Êr' țiganiî ascultau,
 Din capete clătinau
 Și grozav se minunau.
 Ajungând din verbă-'n vorbă
 Intrébă Pinteia vaivodă:
 Tutule, cât âmbლაși tu,
 Car de foc vĕđuși orĭ nu?
 — Cum nu? dór' pe el âmblat'am
 Și medaile căpătat'am,
 Că din câți am fost pe el
 Numai singur singurel
 Cu hognogiul Vasilică
 N'am murit atunci de frică;
 Atunci pe hognogiũ l'au pus
 Strajamester și l'au dus
 Unde cresce tămâia
 Se-'nvețe compania;
 Vai de eu și vai de el,
 Apa se face sfredel
 Unde fost'am eu și el!
 El strajameșter voinic
 Eu mai decât el un pic!
 — Hm! da vaivoda din cap,
 Hm! sĕrac Tutu sĕrac,

Și fuseși și-n acel loc
 Unde-i carul cel de foc?
 Cum e, spune Tutule,
 Mâncu-ți musteciórele!
 — Cum e? Vai mămuca mea
 Cum vedeți coliba mea,
 Multe bordee legate
 Bordee puse pe rôte
 Și-apoi înaintea lor
 Este un grozav bivol,
 Unul singur, care trage
 Dar' nu mugesce nici rage
 Fără fluera ca dracul
 De î-ți ține tot capul.
 Acel spurcat dobitoc
 Mâncă numai jar și foc,
 Și când se plécă la drum
 Scóte tot schintei și fum,
 Dar' fum, nene, ca din horn,
 Scóte din un singur corn
 Cel are lung, gros și negru,
 Când îl veți jori că-i chiar' dracu.
 — Vai, tu nu te-ai spăriat
 De el că vei fi mâncat.
 — Dar' credeți că io-s vițel
 Se mă apropiu de el?

Mă, numai un Neamț, călare
 Sede pe a lui spinare,
 Ala-i dă și de mâncare,
 Ala-l duce la culcare,
 Ba Neamțul spun că și mulge
 Dela bivol lapte dulce
 Și-ncă spun că lapte bun,
 Dară eu drept se vă spun
 N'aș mânca din acel lapte
 Chiar' căprariul de m'ar' bate!

Pomana Țiganului.

Remasă dada — veți bine —
 Orfan, cum omul rămâne
 Când pierde mamă și tată,
 Bată-l pacostea se-l bată!
 Măsa pôte-ar' mai trăi
 Dar' tată-so o păli
 Cu un putregaiu de piétră
 Cât mi se lăți sub vatră,
 Și nici „câr“ nu grămujda
 Până sufletul și-l da.
 Tată-so rămas vėdan
 Trăit'o numai un an
 C'un trăsmit de armăsar
 La dus ață la gendar

Și gendaru-'n pușcărie
 Unde-a murit pe vecie.
 Vădând dar' bietul țigan
 Cum a rămas el orfan,
 Se pune a-se tângui
 Pe la toți a se jeli
 Și-a se văeta cu glas
 Că el orfan a rămas.
 Româniî mi-l mângăiară
 Și bine mi-l învățară
 Se facă el o pomană
 Bare-mî după cea țigană
 Ce-a murit fără de vină
 Că ori cum a fost creștină!
 Țiganul mi se gândește:
 Românul bine grăesce,
 Fac eu mamîi o pomană
 Intre arinî în poiană,
 Cât satu-'ntreg se sê mire
 De acea pomenire:
 Aduc din sat opt borese
 Se facă mâncări alese:
 Vêrdă cu picior de porc,
 Friptură de dobitoc,
 Zamă acră de găină
 Cu tăieței de făină,

Las se facă și plăcinte
 Și chem pe domnul părinte
 Mesele se le sfințescă
 Pe mama s'o pomenescă,
 Ér' Româniî de cólea
 Se ȃică când vor vedea :
 Asta drept că e pomană
 Cum n'a mai fost în poiană !
 Când dada așa gândesce
 Cade-'ngândurî fără veste :
 Face-ai tu, scirea-i ce face,
 Dar' de unde dracu-i face ?
 Că n'ai bani, n'ai nici făină,
 N'ai nici verđă, nici slănină.
 N'ai nimic, dar' chiar' nimic,
 Numai un bordeiŭ calic !
 Dar' ér' se îmbărbăteză :
 Grădina popiî-i cu verđă,
 Ér' la diacu-'n coteț.
 Sciu un godin cu pěr creț,
 La móră este făină.
 Ér' o cióră de găină
 Aflu dóră cât e satul,
 Brânză este la bogatul,
 Ce se-mî sfărm atâta capul ?
 Hei ! dar' popa are câni
 Și diacu-i cu vecinî,

La móră nu póte-'ntra,
 Găini nu póte fura,
 Êr' brânđa dela bogatul
 Gata'o fost se-i pună capul!
 Ce se facă dară dada,
 Cum se facă el pomana
 După biata mumă-sa,
 Că peri fără de vină
 Ca o smerită creștină,
 Fără leacă de lumină
 Din a tată-so pricină?
 S'o lase fără pomană,
 Nu póte, că i-o fost mamă;
 Se-i facă — n'are cu ce,
 Decî mereu gândesce-se
 Până-'n urmă-i vine-'n gând,
 Cum era și cam flămând:
 M'oiū duce colo-'n ameq
 Din sus de móră, la iaz
 C'acolo-mi spunea dada
 Că sunt pesci cât tãnjala,
 De pot prinde numai trei
 Fac o pomană din ei
 Mâne, cum e și de post
 Cât s'a cruci popa nost.
 Cum gândi, așa făcu
 La iaz repede trecu

Cu undiță și cu sac
 Se-l umplă cu pui de rac
 Și cu mrene și cu crap.
 Dacă la iaz a ajuns
 Și pe termure s'a pus
 Undița o-a aruncat
 Și din gură-a cuvântat:
 Dă Dómnne se prind o mrénă
 Se fac mamiî o pomană
 Cu popă și cu diaci
 Se dau la bieții sëraci,
 Mâncare bună de pesce
 Cum în post se duculesce.
 El așa când se ruga
 Simte că-i grea undița
 Decî o trage repede
 Pescele se nu-i scape,
 Că era, dragă era,
 Un crap mai cât o tânjea,
 Undița se mai rupea.
 Dacă din apă-l scotea
 Sta dada și mi-l privia
 Mi-l privia și se mira
 Ce crap mare el era!
 Apoi în mână-l lua,
 Cu el în apă întra,

Il spăla, îl neteția
 Și din gură el dicea :
 E păcat se-l fac pomană,
 Mâncă tu, sărace dadă !
 Dar' atunci crapu-'ndrăcit
 Din mână i s'a smâncit
 Și-n apă s'a afundit
 Dada nu l'a mai zărit.
 Atunci dada supărat
 Cu glas mare a strigat :
 Veți Dómnne, cum ești și tu,
 Tu cređi ce o ăis țiganu !
 Eu săracul am glumit,
 Ér' tu crape mi-ai răpit,
 Apoi se măi dau pomană !
 Las'o dracului de mamă !

Paripul Dadii.

Avea dada ca toți țiganii
 Ca lingurarii, ca lăcătarii,
 Ca corturarii, ca căldărarii,
 Ca lopătarii și ca ciurarii,
 Ca toți țiganii
 Avea, avea... óre ce-avea ?
 Avea pe dracul se-l ia !

Avea un parip, un armăsar
 Mare, voinic, ca un husar,
 Sprinten la mers, ager la curs,
 Cu pěrul sur, cu urechĩ în sus,
 Cu cóma mare, lungă și creță
 Ca chica dadii hai de mētasă;
 Cu códa lungă până-'n copite
 Și cu potcóvele țintuite;
 Și vai, fu mândru acel cal roib,
 De trei picióre fu pântanog
 Și o stelută, stea mândră-'n frunte
 Ca căprioarele de pe munte
 Avea paripul. Și punea dada,
 Punea pe el podóbele cu grămada;
 Punea pe el șéua cea móle
 Șéua de piele și preste fóle
 Il încingea c'o chingă lată
 Se nu-i vedă pielea vătēmată.
 La cap căpăstru, frēu de curele
 Tot țintuit cu arămele
 Și zurgalăi
 Și clopoței
 De-ți fugeau ochii pe ei
 Și câte podóbe numai vedea
 Tóte pe parip le punea:
 La șea scărițe din fier lucrate
 Carĩ sclipiau de pe departe

Și aninate numa-'n curele
 Tot țintuite cu arămele.
 Apoi sus dada când se punea
 Ca cióra, ca corbul, fugea-fugea
 Preste hotare dela bordeiũ
 De se mira a lui purdei.
 Și ér' vinea, și ér' mergea,
 Multă voiã bunã făcea,
 Și-apoi dada de fudulie
 Și de mândrie și bucurie
 Il țesăla, il peria, il săruta,
 Fên și otavă și ovês îi da.
 Dar' vëdënd dada că e prea scump
 Nutrețul cel dă la calu-i murg,
 Și-a pus în gând se facă o probă
 Și ce gândesce dice din vorbă:
 Cum am fost harnic ca din mânz mic
 Se pot eu cresce frumos parip
 Și din spărios precum era
 Il dedaiũ la tóte, — dar' de-oiũ putea
 Se-l mai învëț un meștesug
 Că dóră sciu că nu trage-'n jug.
 Se-l învëț... hm! de u e cam greu,
 Dar' apoi cu mințe m'am născut eu !

Dada se pune, nu dă mâncare
 Nimic, nimic, nicĩ adăpare

La bietul cal, ci la pociump
 Leagă pe bietul murguț porumb.
 O ȕi o rabdă, și alta vine,
 Dada privesce, îi pare bine,
 Că nemâncat și nebeut
 Paripul două ȕile a stătuț;
 Și-și ȕice-'n sine; eu socotesc
 Cu proba asta se isbutesc!
 Mai vine o ȕi, și asta trece,
 Când vine alta — paripul rece
 Zace lungit lângă bordei,
 Ocolit de a dadii purdei. .

Dada cu minte, veȕi om mintos
 Privind la el ȕice: veȕi paripos,
 Te pușe dracul și ai crepat
 Chiar' când cu fόμεa te-am fost dedat!

Nașu și cosașu.

Merge Ciucurean la naș
 Spunând că-i grozav cosaș
 Și de-i treȕue om de cósă,
 Se-l ducă pe-o ȕi orî șésă,
 Se-i facă ispravă bună
 C'a cosi chiar' și pe lună.

Bagséma că Ciucuran
 Era flămânđit pogan
 Cât apa când o vedea
 Frigurile îl prindea
 Că n'avea după ce o bea.

Nănașul, — ca omul véra
 Din ȃioră și până séra
 La săpat, la secerat,
 La cosit și la cărat
 Dar' veđi bine, săturat, —
 Lipsă de cosași avea
 Decă lui Ciucuran ȃcea:
 Dumneȃeu te-a adus fine,
 Haida, de-i prânđi cu mine
 Apoi luăm cósele
 Și ne-'ntindem ósele
 Haidi hai colo'n islaz
 C'apoi nașa la améđi
 Ne-a aduce de gustare,
 Sciř tu rëndul domnisale.
 — Sciu, nașule, dar' cum nu?
 Rěspunde Ciucureanu.

Dar' nănașa vorba prinde:
 — Ba luați-vě merinde
 Că la améđi n'am rěgaz
 Se merg la voi la islaz.

— Bine a fi și așa nașă,
 Dice Ciucuran la mėsă,
 Unde îndopa cât patru
 Coleșe cu lapte acru.

După ce prânderă bine
 Dice nănașul: nó fine
 Na tăbac și slobođi fum
 Și i-a cósa și la drum!

Și s'au dus până la rit
 Dar' mergând ce s'a gândit
 Ciucuran: „Měi nașule
 Da se-ți spun óre ce?
 — Ce finule? — M'am gândit
 Că de prândit am prândit,
 Amu hai se și gustăm
 Și-apoi se ne apucăm
 Bărbătesce se le lucrăm.
 — Bine, finule, gustăm
 De un lucru se ne scăpăm!
 Și s'au pus și au și gustat,
 Apoi nașul s'a sculat
 Se s'apuce de cosit,
 Dar' Ciucuran i-a grăit:
 Nașule, hai se mai stăm,
 C'o cale se și cinăm

Și-apoi se ne apucăm
 Noi cât patru se lucrăm
 Se nu mai omorîm vremea
 Stând locului cu cina.
 — Bine și-așa finule,
 Aicea-s bucatele
 Cinéză tu cât îți place
 Apoi hai cu cósă-'n cóce,
 Pân' atunci eu trag o brazdă
 C'așa se cade la gazdă.

Și ér' se pune țiganul
 Și mîncă 'și umple brihanul,
 De nu se putea mișca
 Din locul, de unde sta.

Ér' după ce s'a lăsat
 La sóre s'a răsturnat
 Dar' nănașul i-a strigat:
 Finule, te-ai săturat?

Invălesce merindea
 Și-apuc'o lécă cósă!

— Nașule om de omenie,
 Eu sciu ce tot omul scie,
 Că adeca după cină
 Merg ómeniî la hodină;
 Eu m'am culcat, nópte bună,
 Dóră n'oiũ cosi pe lună!

— Bine finule și-așea,
 Eu nu-ți fac inimă rea
 Mă tem fine de păcate
 Se fac cuiva nedreptate;
 Ai cinat, te-ai săturat,
 Acum veți-ți tu de pat!

Și cosesce nănașul
 Până dórme cioroiul,
 Dar' cosesce pentru doi
 Că harnicul de cioroi

A dormit

Pân' la tređit

Când fu vremea să se pornit

BCU Cluj University Library Cluj

Cătră casă!

— Ce ăică fine

Vii la cósă și pe mâne?

— Cum se nu, nănașule,

Vin, mâncaț'aș oile!

A dóua ăi-n d'ăle d'ăle

Sóre pân' nu r'ăle

Ciucuran era aci:

— Bună diminéța naș,

Ai ađi lipsă de cosaș?

— Cum se nu? bine-ai venit,

Tu fin harnic și iubit!

Ne și ducem, nu mai stăm
 Că nașa vine minten
 Cu mămăligă cu caș
 Cum e dată la cosași.

Și se duc, se pun la cósă,
 Erba bună, brézda grósă
 Și cosesc, cosesc tăcând
 Și vęd pe alții prândind,
 Dar' nașa nu mai sosea,
 Grija lor nu o avea.

— Óre ce o fi asta, fine,
 Uite, năi-ta nu vine
 Cu prâ și mie mi-e fóme,
 Óre ce o fi? bate-o Dómne!

— D'apoi las' nănașule,
 Multe au femeile
 Și p'acasă, mai cu puii,
 Mai c'un porc, mai cu copii
 Dar' veni dumniăei...

— Bine e, fine hei!
 De-aș u... ur, calea-valea
 Dară mi-e de dumniata.

— N'ai grije, că nu-s strein,
 Că dóră scii că ți-s fin!

Și tot cosesc îndesat,
 Nașul veđi bine a mâncat
 Când de-acasă a plecat,

Dar' finul pe nemâncat
Prea era dăbălăzat.

Și-au cosit, nene cosit,
Și-amedăza a sosit

Dar' nașa tot n'a venit.

Și cosea, finul, cosea
Și des cătră sat privea
Dar' nașa nu mai sosea.

Dar' el cosea și tăcea

Și de lege își făcea

Că ore ce-i pricina

De nu viue nănașa?

Er' nașul se cătrănia

Și cătră cioroiu dicea!

— Se sciï tu mă finule

Că astăđi ciunt ăilele

Nașii tale, c'a uitat

Că noi astăđi n'am mâncat.

Dar' finul îl mângăia :

Nașule nu vorbi așa,

Te miri ce o fi ajuns

De gustare nu ne-a adus!

— Sciï ce finule, mai dă-i

Că eu merg în calea ei

Și unde o întâlnesc

De loc o și prăpădesc!

— Las' nașule nu te duce...
 Dar' nănașu-și face cruce,
 Aruncă cósă 'ntr'o parte
 Se mérgă după bucate.
 Și s'a dus, dus mânios,
 Dar' l'o tufă s'a pus jos
 Și-a gustat, căci nănașa
 Acolo il ascepta.

După prânz merge mai lin
 Până la cósă la fên
 Și-acolo dac'a ajuns
 Êr' pe înjurat s'a pus:
 — Bat'o crucea de muiere,
 Că-mi scurtă zilele mele,
 Uite, eu mă duc acasă
 S'aduc ceva pentru mésză
 Dar' ea nu-i, dar' nu-i de loc,
 Se nu-i dau preste cojoc?
 Ba-i sfărîm capul în șapte
 N'am milă nici cât de șerpe
 De ea, că flămândi ne lasă
 Ți de véră, chiar' la cósă!
 Dar' veni-va și séra
 Apoi lumea s'o mira
 Ce frumos oi *pădăia!*
 Ciucuran se înholba
 Dar' nimic nu gremujda

Ci cósă și o bătea
 Și cosea, nene cosea
 Și din spate cum tot da
 Mereu la sóre privia
 Nu mai merge la hodina?
 El era pe la ojină
 Și sta-'n loc înțepenit
 De gândiai că-i îndrăcit.
 Atunci Ciucuran restit
 Dice, vai, hoțul de sóre
 Că nu mai vrea se scobóre
 Și eu cad de pe picióre,
 De lihod, de flămânđit
 Și de cósă ostenit!
 Dar' nașul mi-l mângăia
 Dă finule cât ii da
 Că acuși va însera
 Și ni-om duce de-om mânca.
 Și cosea finul flămând
 Tot cu mămliga-'n gând.
 Dar' sórele nu sfinți
 Și lunița răsări,
 Un drăguț de lună plină
 Cu năprasnică lumină.
 Țiganul cum o vedea
 Cósă din mână svêrlia,
 Par' că numai nu-l strocșia,

Și din gură așa dicea:
 Un sóre sfințesce și altul răsare,
 Țiganu-i tot fără mâncare,
 Apoi cum dracu a fi tare?!
 Dar' nașul mi-l mângăia:
 Fine, nu te mânia,
 Ia-ți în spinare hai cósă
 Se mergem acum acasă.

Bucuria Finului

Auđind tréba cum îi,
 Apucă cósă de-a umér
 Și gândéi că-i neam de iepur
 Așa proklet călcăia,
 Dar' nașul cum îl ducea?
 Nașul hoț, dice méri fine
 Hai se mergem pe la stâne
 Se duc o leacă de caș
 Cum e dată la cosași.
 — Bine, nașule, mergem
 Că la stână căpétăm
 Jintiță și urdă dulce,
 Acolo ciní nu s'a duce?
 — Căpătăm, dar' cum se nu?
 O se ne dee baciú!

Și mergând grabnic spre stână
 Étă într'ò mieđuină

Un pěr cu crengile crețe
 Plin de pere pădurețe.
 Ciucuran cum îl zăresce
 Raita la el bărbătesce,
 Și se-'ndópă nene-'ndópă
 De gândiai că mintenī crepă —
 Nașul rīde sub mustețe
 Apoi dice cu blândete:
 Lasă-le-'n dracī corobete
 Hai la jintiță mai bine
 Ascultă-mē tu pe mine.
 — Merg nașule, ducu-mē,
 Dar' asta stēmpēră-mē,
 Că făceam cobe de sete,
 Dar' nu-ți fie indelete
 Că și jintiță oiū mânca,
 Numai de o a-și căpēta.

Când la stână ajungea
 Nănașul la baciū spunea
 Se dea finulūi jintiță.
 El dă zăr din găletită,
 Dar' zăr cólea cum e zărul,
 Și tot mi-l îfundă finul.

Apoi nănașul lua
 Un caș cu care pleca
 Cătră casă: Nó hai fine
 Se cinăm odată bine,

Că ađi ai postit destul
Vremea-i a fi și sătul.

Și s'au dus și-au ajuns
Acasă unde s'au pus
Ca coșași după mėsă,
Dar' nănașa nu-i acasă.
Deci pân' se sosescă nașa,
Nănașul deschide lada
In care ținea mîncări;
Brînzături, pîne, lăptări,
Și de-acolo scóte o ólá
Cu sămătișă mai gólă,
Și-un bruș de mămăliguță
Rece mai numai tărițe:
— Fine, cam îmbucăresce
Până nănașa sosese!
Și se pune Ciucuran
Și tot bagă în brihan
De gândiai că-i chiar' fișpan,
Atát' era de sătul,
Că flămânđise destul!
Toctmai când se săturase
Nașa încă întră-'n casă
Cu un blidoc de plăcinte
In urdă învăluite
Și cu unul plin de varđă,
Nici rece nici se te arđă

Numai cólea aburind,
 Pe el cóste sfêrăind ;
 Apoi aprinđind lumină :
 Poftim finule la cină
 Că și nănașul sosese
 Numai uite, mă sfădesce
 De ce n'am mers la hotar
 Cu mâncarea, da-'n zădar
 C'am fost proklet de beteagă,
 Mânâncă finule dragă !
 Apoi veni și nașul
 Și-și tot îndemna finul :
 Mânâncă finuțule
 Uite plăcintuțele
 Și ici verđă și friptură
 Prăjită numa-'n untură.
 — Mânc, cum mânc, nănașule,
 Da-i greșit bucatele :
 Intâi se fi curechit
 Apoi se fi plăcintit,
 Api de-ai fi zăruiț
 Dracului or' fi trebuit.
 Ér' la plecat cătră casă
 Nănașul îl întrebase :
 Ce ăic fine,
 Vii și mâne
 La cósă la nănașul ?
 — Ba mai mérgă și dracul !

Teacă de sapă.

Fiind Țiganul odată la boer la robotă,
 Când vine séra spre casă a aflat o ciobotă
 Jos în drum. Și mult se miră ce ar' puté acea fi ?
 Stă lângă ea și se miră, cum venit'a ea aci ?
 Crescut'a cum cresc bureții ? Fătatu-o-a vre-o
 [mărtină ?
 Se uita cruciș la dênsa, dar' pe ea n'ar'
 [pune o mână
 Se-i dai chiar' brânză de iepurî ! Tot se uită,
 [o privesce
 Nu mișcă cumva din códă ? N'o se fugă ?
 BCU Cluj / Central University [Nu gârbesce ?
 N'o se sară la Mateiū sê-l înhațe de grumađi ?
 Cum judeca la ciobotă, mai că crepa de nêcas
 Că nu vine óre-cine se-i spună acea ce-i ?
 S'ar' apropia de dênsa, dar' e cam fricos
 [Mateiū,
 Se teme c'o se-l îmbuce, ér' purdeii mititei
 Ii rămân orfanî în lume ; s'ar' duce s'o lase-'n
 [pace,
 Dar' nu pôte, dar' de cumva ăla-i dobitoc
 [și place
 Carnea lui mult' la boerî, decî — decă el nu
 [s'ar' teme —
 Bine-ar' fi s'o ducă-acasă, s'o vîndă când a
 [fi vreme

La vr'un boer de cei mari, care fără tîrg pe loc
I-ar' umplea pumniî de aur pentru'un așa
[dobitoc.

Mult a stat

Și-a judecat

Și nu se mai da plecat

Nea Mateiū dela ciobotă. In urmă: „Ajutați
[sfinți!“

Disē țiganul Mateiū și-și luă inima-'n dinți

Și vîri bâta-'n ciobotă. Ea nu mișcă,

Nu nicî latră, nu nicî pișcă

Tace ca cei din morminte. Dar' ôre ce-i?

Disē clătînînd din cap mustecioșul de Mateiū.

Orî ce-a fi de capul meu - dice apoi încetișor —

Eu o duc la mine acasă — că tot c'ô môrte-s
[dator

De-o fi se mă mânânce, dar' eu în drum n'ô
[mai las.

De-a fi bine, de-a fi rău, eu mă duc tot după nas,

Și duc și hasta cu mine, o duc și-o cule în
[bordei

Până mâne orî că-i mort, orî că-i viu bietul
[Mateiū,

N'ô arēt la pui de om, nicî la voda Ciucuran,

Că ăla-i mai drac ca draciî, că-i fecior la
[Hirtelean,

De-o vedé că-i lucru mare, mi-o ia mai pe
 [un nimic,
 Pe-o găacă, pe trei găini, orî pe un purcelaş
 [mic,
 Dar' n'o dau, n'o dau la nime, că nu latră
 [şi nu mişcă
 Şi, pe cât băgaiu de sémă, nicî cu gura nu
 [mă pişcă.

Trebue că dobitocu-i tare scump, împărătesc,
 Şi numai se fiu cu minte din el eu mă fericesc !
 O se-l vënd cu patru sute de florinţi si încă
 [trei,
 Atuncia, sëracă lume, ce-o se sê 'mbete Mateiū
 De rozole de cea roşă, o se-mî cumpăr şi
 [lulea,
 Dar' lulea, côlea cu ciucurî şi împistrită côlea,
 Cum avuse Ciucuran când vëndu mânzul
 [cel sur,
 Ba nu, când vëndu grăsună de-şi cumpëra
 [un mascur,
 Pântănog ca un parip, pe care apoi l'a îngrăşat
 Şi ales fiind vaivodă, sălgăbirëului l'a dat,
 Că ce l'a întărit în slujbă. Aşa pipă o se-mî iau,
 Cum în cincî-deci de bordee nime n'are,
 [ce se dic?
 Nicî nu este la bordeie un ȝigan așa voinic

Ca și mine, care merge fără tēmă, fără frică
 Cu o haia sus în bătă, de nici nu sei cum
 se-i dîcă

Tot gîndind și judecînd
 Mai și din gură vorbind,
 Ciobota cu nea Mateiū
 Se treșese că-s la bordei
 Acolo ardeau la focuri, cum fac Țiganiī în Bru-
 [marī

Cînd serile-s rēcoróse, ér' noștile albe, mari.
 Cât ce-l vede țigănimea, tótă-i ese înainte,
 Nu că dór' Nenea Mateiū ar' fi din toți mai
 [cuminte,

Dar' că avea sus în bătă ceva — éră Ciucuran
 Credea, că de bună semă Mateiū duce vre-un
 [bostan

De hăi turcescī, ce sunt bunī

Décă-i prăjescī pe cărbunī.

Cînd vēduť a țigănimea „haia“ -'n bătă la Mateiū
 Se uitau unul la altul și se mirau : óre ce-i?
 Nu puteau nici se 'ntrebe, Mateiū încă nu
 [spunea

Fără sus, mai sus ca capul, sus în bătă o ținea
 Că orī cum, da-i era frică, nu cumva se fi
 [înviat,

Cum adusu-o-a pe sus, și-acum numai d'odat
 Se-l înhațe — Dar' d'odată

Din bordei mai iese unul, cu cămașa sfârticată

Aşa dară bietul Dadă
 Tot cu gândul la spovadă
 Mergând cu paşul pripit
 La biserică-a sosit
 Şi la uşă s'a postat
 Pe ómenī de-a întreat
 Unde se mîncă spovada,
 C'ar' mîncă-o leacă şi dada ?

Un creştin l'a luminat:
 Spovada nu-i de mîncat,
 Când te spovedesci, tu spui
 Tot ce scii, preotului,
 Chiar' şi lucruri ce n'ai spune
 La puiū de om de pe lume,
 Apoi mîni, după spovadă,
 De-i veni érá, mēi dadă,
 Capeţi cuminecătură,
 Aceia-i de dus la gură.

Aha! se gîndesce dada,
 Astăđi e numai spovada,
 Ér' mîne vine mîncarea
 Cum đic ei „cuminecarea.“
 Stînd dar' aşa bietul Dadă
 Tot cu gândul la spovadă
 Dar' mai mult la demîncare
 Intră şi es mic şi mare

Pân' la urmă-i vine rëndul.
 Decî merge-'n Iontru cioroiul
 Şi părintele Pamfir
 Mi-l bagă sub patrafir
 Şi-l întrébă — cum e data —
 Că ce are de spus dada?
 Hm, părinte, avereaş,
 Avereaş şi spuneţi-aş
 Dar' mă tem ca nu cumva
 Se mă spui la cineva.
 — Nu, feréscă Dumneţeu
 Se spun cuiva tocmai eu!
 — Aşa dar', cinstit părinte,
 Ca la-un om bun şi cuminte
 Tot atâta-i, o se-ţi spui:
 Sciu o vrabie cu pui
 In salca cumétrului,
 Dar' te rog se nu mă spui
 Cuiva, se mă păgubéscă
 Că nu-i iau până mânc pască.
 — Nu, fétul meu, eu n'oiŭ spune
 La nime în asta lume,
 Acela e lucrul tĕu,
 Dar' alt-ceva aş vrea eu:
 Se-mî spui tu de ai păcate,
 De-ai jurat cu strĕmbătate,

De-ai hulit pe cineva.
De-ai luat al altuia?...

„Hm! se gândia acum dada,
Adeca asta-i spovada,

Se spun popii ce nu scie
Se mă-'nfunde-'n pușcărie?!

Ba, așa ceva nu spun
Că dóră nu-s chiar' nebun,
Mă căesc că și de pui
M'o scos din minte se-i spui!

Apoi țice cuvios:

Mă jor pe Domnul Christos
Că-s omul fără păcat

Și-s vrednic cuminecat.

Bine, mâne-i Duminecă

Deci vină la biserică.

Acum Dómne miluesce,
Pe Dada blagoslovesce! —

Și sfârșind cu spovada

Plécă spre casă Dada

Și fălos

Dar' și fricos;

Fălos că mânî va mânca

Ceva bun dela popa;

Și fricos, căci se temea

Nu cumva popa se-i ia

Vrăbiuța hai cu pui
 Din salcea cumétrului:
 Și mergând cătră bordei
 Gâdea: Al dracului ce-i
 Și părintele Pamfir,
 Mă bagă sub patrafir
 Și-mi șoptesce
 Și-mi vorbesce
 Cu vorbe dulci și frumoase
 Dóră-dóră m'a descósă
 Se-i spun eu ce el nu scie
 Se mă-'nfunde-'n pușcărie;
 Dar' și-a găst'o! Nu-s nebun
 Tocmai ce-ar' vrea el se-i spun!
 Pare-mi rău că și de pui
 Mă puse dracul se-i spui!
 Tot atâta-i, de-mi pier pui
 Atunci sciu că-i vina lui
 Și pentru puii ce-i am
 Ii fur chiar' iapa din ham
 Cum furaiū una mai an!

Venind sfânta Duminecă
 Dada merge-'n biserică
 Și stă colo din apoi
 Cum e data la cioroi,
 Tot sta și se minuna
 La câte ochi-i zărea

Și urechia-i auđia.
 În sfērșit sfinția sa
 Têlcui vangelia
 Și-'ntre altele îndemná
 Pe poporenî la spovadă
 Și le spune: Dragii mei,
 Postul mare de-acea-i
 Ca omul sê se spăsescă
 Și de pasci sê se gătescă,
 Dar' apoi la spovedit
 Se spună ce a greșit
 Se nu-mî spună că sci pui
 În salca vecinului...
 Dada auđind de pui
 Sare fript din locul lui
 Și strigă: Popă Pamfire,
 Lumea de tine se mire!
 Mintiși că tu n'ai se spui
 Chiar' nimerui despre pui
 Acum spui la satu-'ntreg;
 Hei, părinte, te-'nțeleg,
 Vrei se-mî faci vre-o pacoste
 Dar' pe vorbe de aste
 Nu-ți mai vin sub patrafir
 Se fi de opt ori Pamfir!

Spovada Țiganului.

A ajuns țiganu acasă
 Flămând cum e o mirésă
 Ce se mărită silită
 Și nu-'mbucă macar pită
 La óspețu-i, necum alte
 Mâncăru-și bine gătate;
 Și flămând cum el era
 Strigă la borésa sa:
 Fă-mi Ilco colea-'n căldare,
 Fă-mi o mămăligă mare,
 Dar' te pórtă bărbătesce
 Că de fóme mă strocșesce!
 — Faceți-aș, face, bărbate,^{luj}
 Dar' scii bine, nu-s bucate,
 Nu-i fărină mei fěrtate!
 — Fă-mi dară dóuě mai mică
 Și adu-mile aici
 La umbra bórdeiului
 Că-s flămând al dracului!
 — Nu-i fărină nici un strop
 Cât se ia o cióră-'n bot!

De asta veste întristat
 Se ia Danciul cătră sat
 Unde muierī și bărbați
 Ca dumineca gătați

Spre biserică grăbiau
 Unde mi se spovedeau.
 Danciul se minuna fôrte
 Cum de bietul popa pôte
 Spovedi atăta potop
 De ómenî și de norod?
 Că gândia, Danciul gândia,
 Spovada va fi așa,
 Că popa dă de mâncare
 Celui ce-i flămând mai tare,
 Celui sêteos bêtură,
 Celui gol o haină bună!
 Decî își đice: mergî tu Dadă,
 Mergî odată la spovadă
 Se sciu că te-ai spovedit
 De nu te-ai mămăligit,
 Că de fόμε-s hămisit!
 Tot gânda și regânda:
 Acum fie orî, cea fi
 Eu astăđi m'oiũ spovedi
 Că-'n legea ómenilor,
 Tot c'o môrte sunt dêtora!
 Și grăbi, Dada, grăbi
 Spre ușa bisericii
 Cu gând de a se spovedi.
 In pórta bisericii
 Cu Păcala se-'ntâlni:

— In contro călcăezi Dadă?
 — Merg drăguță la spovadă
 C'auđit'am auđit
 C'ar' fi bine spovedit!
 — Bine, mă, bună-i spovada
 Dar' nu-i de nasul lui Dada!
 Lucru mare-i spovada,
 Popa n'o dă num'așa!
 — Că de nu mi-o dă o fur
 De-i popa numai singur!

In tinda bisericii
 Sta popa și spovedi
 Pe credincioși — unul — unul,
 Cel spovedit lua drumul
 Cătră casă. Mai n'apoi
 Ință și-al nostru cioroiu
 Pe buze lingându-se
 La mîncări gîndindu-se.
 Cum înță, cum chibsui,
 Óre popa unde-ar fi?
 Și-'ntr'un corn mi-l și zări
 Stînd în strană și cetind
 Pân' i-a veni-un om la rînd.
 Dacă vĕđu pe Dada
 I-i făcu sĕmn cu mîna

Se 'ngenuchie frumuşel
 Sub patrafir lângă el.
 Şi îngenunchie țiganul
 Şi mi-l întrébă preotul
 Mai de una, mai de alta,
 După cum mere spovada.

Sub strană colo-'napoi
 Era un sac cu baraboi
 Şi Dada cum mi-l zăpsi
 „Asta-i spovada“ gândi
 Şi-'ncepu a-şi împlé sinul.
 Êr' când l'a 'ntrebat preotul:
 Furat'a-i cândya-ceva?
 Faraonul răspundea:

— Fur amu, sfinția ta.

— Nu ți »fur“, ți »am furat“
 Să te curêț de păcat!

— „D'apoi fur, sfinția ta“

Şi cu mâna tot lua
 Barabou de barabou
 Şi-l ascundea sub bobou.

— „Ți-am mai spus, ți »am furat“,
 Strigă popa-'nfuriat.

Atuncî Dada tresări
 Cât p'aci era p'aci
 Se-şi piérdă baraboii.
 Dar' fiind om curăgios
 Nu-i lăsa se cadă jos

Ci dise camî spăriat :
 „Apoi dară am furat!“
 — Nó veđi așa, Danciule,
 Strîmbe-ți dracul fălcile,
 Amu du-te la bordeiū
 Și mânî se-mî vii cu trei lei
 Se-ți cetese din sfânta carte
 Se te mântui de păcate.
 — Ce-i popă? trei lei spovada?
 Atuncî-i vedea pe Dada
 Când ți vedea și ceafa!

Se fi vėđut pe Dada
 Cum mergea la spovada Cluj
 Fălos, pășind mărunțel
 Și strigându-o spre el
 Se n'o piérdă pân'acasă
 Se o dee la borésă
 Se o fiérbă se o frigă
 S'o mănće cu mămăligă.
 Dac'a casă ajungea
 Cătră țigancă dicea :
 Hai tu Ilcă, hai la Dada
 Că furăiū popii spovada,
 Uite ici, plin e sėnul
 De spovadă ca crinul,
 Tot spovadă bulbucată
 Bună de făcut bucată.

Ilea ciauunul âmplea
De baraboi și-i fierbea
Și punând apoi la Dada
Dicea: hai mîncă-ți spovada
Dar' veți mîncă cam cu trébă
Se rêmână și la babă
O lecuță de spovadă;
Êr' mîne dacă-i putea,
Popa de nu te-a vedea,
Mai pilește tu o leacă
De spovadă luminată
Și adă se fac fiertură
Se astupăm astă gură,
Că gura dacă n'ar' fi
Țiganiî bine ar' trăi,
Ar' juca, s'ar' veseli
La fόμε nu s'ar' gâнди;
Dar' gura, gura căscata,
Aia-o spânđurat pe tata
Și ne-a spânđura pe noi
Că n'avem nicî baraboi
Nicî mălaiu, nicî mămăligă
Nicî spovadă, nicî pită
Numai lumea înainte,
Se trăescî dacă ai minte,
Minte rea și blăstemată
Bat'o Dđeu s'o bată!

Dada cu spovada.

Dada era om cinstit
 Că postul dac'a venit
 S'a gătat de spovedit
 Se nu-l afile Pascile
 Cum află pe vacile
 Popii cele mici bălțate
 Lăptóse, dar' cu păcate.
 Decî se găti și se duse
 Sub patrafir de se puse
 In genunchi la Popa Toma
 Care-i popă-'n tótă forma:
 Cu pěr lung și barbă sură
 Și are multă strinsură
 Ca orî care bocotan
 Și-i un popă prea avan!
 Popa-'ncepe la spovadă:
 Nó, spune-mî ce-ai greșit Dadă?
 Ce se greșesc eu părinte?
 Dóră ești popă cuminte,
 Venii se mă spovedesc
 Nu se stau se povestesc!
 — Bine, bine, fétul meu,
 Spune-mî făcuși ceva rău,
 Furat'ai cumva ceva,
 Spune-mî, c'apoi te-oi ierta!

— Fur părinte, ce pot fur,
 Dară fur numai singur
 Că io nu-s neam de Ungur.
 — Ți fătul meu: „am furat.“
 Ca se te scap de păcat.

Fur părinte, cât pot fur
 Dară fur numai singur
 Că dór' nu-s neam de Ungur.

Așa dada cuvênta

Și cu mâna tot scotea
 De sub pat, mai câte un ou

Mai morcov, mai barabou,

Până traista și-o âmplu,

C'am uitat se spun cum fu

De popa la spovedit

Acasă ședea p'un pat

Sub care legumî ținea

Și galițile clocea.

Când fu dară traista plină,

După datina creștină

Țisê: Părinte-am furat,

Spunu-ți drept și adevărat.

— Veți așa, dar' fătul meu,

De ce făcu-și pare-ți rău?

— Pare-mî, că nu mi-ar' părea,

Da-mî fu traista mititea!

— Dă-'nderept ce ai furat

Se te mântui de păcat!

— D'apoi n'a, dară părinte,
 Ce-am aflat pe nimerite.
 — Nu-mi da mie, nu fi prost,
 Dă tu celui cui a fost.
 — Sărăcuț de maica mea,
 Dar' a cui fu — nu le vrea !
 — Atunci fie ale tale,
 De nu vrea n'ai greșale !
 — Fi părinte alduit
 Că bine m'ai spovedit,
 Tocmai precum mi-am gândit !
 — Se trăesci, fătul meu dadă,
 Și se mai vii la spovadă !
 — Vin, părinte, neîncetat
 De a fi spovada sub pat.

Se v ved penele.

Scăpătasă rău baronul,
 Moșii, carete și cai
 Erau t ôte la jidanul,
 El mânca ceapă și ai u
 Și fasole, ér' jidanul
 Iși umplea bine brihanul
 Cu pui fripți și cu plăcinte
 In brânză învăluite,

Dela baron celuite.
 Aşa-i lumea ; pasămite :
 Până unul se ridică
 Altul în prăpastii pică.

Şi cădea greu la baronul
 Vădindu-se-'n asta stare,
 Dar' fudul era jidanul.
 El ca omul cel cu stare
 Ce toate le ia în glumă
 După ce are o sumă
 Ore care de argint ;
 Sfânt e deci acel cuvânt
 Care dice : „plinul sac
 Stă lesne sus ca un drac
 Êră sacul care-i gol
 Cade jos călcat în mol.“

Dar' baronu-i tot baron
 Chiar' lipit de calicie,
 El pururea e cocon
 Şi o dă pe baronie
 Cu vorba, căci ce se dăci,
 E baron şi pace bună
 Chiar' de-i vetaf la calici!

Aşa baronul din vorbă
 Ne mai având ce mânca,

Nică friptură, nică cu ciorbă,
 Cu fasole se-'nfunda
 Ba încă cu așa poftă
 Ca la pomene, un popă,
 Și apoi se fudulea
 Și tot de fripturi vorba.

Odată domnul baron
 Sătul bine de fasole
 Merge până la jidan
 Și îi dice: ei, vecine,
 Mai dă-mi 50 de coróne
 Imprumut, că dați-voiú póme
 Drept ujură după bani. Library Cluj
 Dar' jidanu-i din jidaní,
 Dice: „Domnule baron,
 Dați-voiú, că sciu că ești om
 Cum se cade, dar' acu
 Nu am, ȑeu, nică un modru,
 Fără mâne, mult poimâne,
 Face-vom cum va fi bine,
 Se ȳd întâiú pómele
 Apoi dau corónele-;
 Ér' acum, căci ai venit
 La noi, te rog umilit
 Stăi se gustăm la olaltă,
 Am pesce prins dela haltă,

Am și friptură de pui
 Și vin roș, deci se te pui
 Dle baron cu mine
 Se gustăm odată bine.
 — Mulțămesc frumos vecine,
 Dar' gustat'am foarte bine
 Chiar' acuma un copon.
 — Te cred, domnule baron,
 Că dóră cum se nu cred
 Când chiar' penele se vęd

Adeca jidanu Chon
 Vedea că domnul baron
 E stropit pe piept și fóle —
 Cum mâncase — cu fasole.

L'am trimis!

Ar fi mâncat el — nu-i vorbă
 Cinstitul solgăbirău,
 Mâncat'ar' fi după ciórbă
 O friptură grasă, ȕeu,
 Dar' de sgărcit ce era
 Chiar' friptura și-o trăgea.
 Dar' odată étă vine
 La el pușcașul Grigore :
 Se dee Dȕeu bine!

— Se trăesci, da ce faci, Hore ?

— Mulțămesc, Măria ta,
Veni d'asta și d'asta.

— Bine, poți se mergi mă Hore !

Adeca en' stăi pe loc,
Am grozav dor de-un epure

Și-un atare dobitoc

Nu-l afli la fum ca porcul,

Nu-mi poți tu trimite unul ?

— Cum se nu Măria ta,

Lasă numa-'n grija mea,

Chiar' acum, mergând acasă,

De se-'ntâmplă ca se-mi iasă

Vr'unu-'n cale, ți-l trimit,

Dar' ți-l trimit negreșit.

Solgăbirăul scia

Că Grigore-i gură rea,

Care de alții joc își bate,

Dar' e om cu dreptate,

Ce-odată făgăduesce,

Acea și împlinesce.

Așa și-acum, fiind sigur

Că Grigore nu e Ungur

Lumea cu minciuni s'o porțe

Se socôte și socôte

Cum din epure se facă
O friptură, ca se-i placă.

Dar' trece și după și
Și epure nu-i veni.

Odată se întâlnește
Cu Grigore și-i vorbește:
Ce-i mă Hore, m'ai mințit!
Epure nu mi-a venit?!

— Nu? D'apoi cum? Crucea lui!
Că cum treceam preste grui
Cu dânsul mă întâlni
Și apriat îi grăii:

Se mergi de loc, fătul meu
La domnul solgăbirău
Că de nu mergi — pățesci rău!
Eu omenesce-am vorbit
Și mă mir că n'a venit!
— Fire-ai al dracului Hore!
Se-l fi luat de picióre
Se-l aduci, c'atunci venea...
... Ei? Așa Măria ta?
Atunci se fi dis: „*Adă-mi!*“
Dară nu că „*Trimite-mi!*“

Ade morțuna.

Pe la noi juđii se pun
 Din ómení carí nu mai spun
 Alt cuvânt în gura lor
 Decât al ungurilor ;
 Altă limbă nu vorbesc,
 Alt cuvânt nu glăsuesc.

Pentru ungur e ruşine
 A mai sci şi limbí streine,
 Dar' o pat câte odată,
 Că dóră la judecată

Mai merg şi alte neamuri
 Nu tot Sécui şi Unguri.

Destul că la judecată

Fu citat Mitru odată,

Om vestit în al lui sat

De un prea posnaş bărbat.

— Nó, Mitru, spune cum fost

Pricina în sat la vost ?

— D'apoi, se ierţi domnule,

Cum se fie ? Ét'aşe :

Eu mergeam tocmai la stână

Cu teleaga cu-o mărtină

Şi-'n şanţ, afară din sat

Se găsesc, s'o întemplat

Un om, nu sciu mort orî beat.
 Eu la dînsul am strigat :
 Scólă mē, nu dormi-'n șanț
 Că de vin nesce finanți
 O se te prindă de cap
 Creșind c'ai furat tăbac !

Dar' trăsнитul nu se scólă :
 Gândiai că-i lovit de bólă.
 Eu ȑic „tu“ la cea mărțină
 Și mē duc ațā la stānă
 Și p'acolo povesti
 In drum tóte ce păți.

Diminéța a dóua ȑi
 Prin sat vestea se ivi
 Că jupānul Pișta Franț

A fost aflat mort în șanț.
 Apoi sciî, vorba se duce,
 Eu, când aud, imî fac cruce
 Ca creștiniî, și ér' spun
 Cum vėđutul'am în drum
 Adeca-'n șanț, mort orî beat
 Nu sciu, că nu s'a sculat
 Orî și cât eu l'am strigat.
 Primariul dac'auđi
 Că vėđui în acea ȑi
 Pe jupānul Pișta Franț
 Rėsturnat cu capu-'n șanț,

Mă chiemă, mă probozi
 Cum de nu-l putu-i tređi ?
 Atăta spun, pe cât sciu,
 Destul că Pișta nu-i viu !
 — Bine, moi, dar' spune mie
 Pe cine ai morțurie
 Că tu la șanț, l'ai gosit
 Și la el nu omorit ?
 — Mărturie ? Vai de mine !
 Mărturie ? n'am pe nime
 Că mergeam singur la stână
 Cu teléga c'o mărtină !
 — Tu Mitru prost, nu pricepe !
 Fost la tyine cinye vegyé Cluj
 Cum strigat scólă la el ?
 Spunye drept, nu fi mișel !
 — Drept spun, n'am fost decât io
 Și mărtina cât colo !
 — Fost dară și morțuna ?
 Atuncî cum tu cuteza
 Se spune ke nu fost nime ?
 Morțune e morturie
 Și scriem la el se vie
 Se spune cum tu găsit
 La Pișta nu omorit !
 — Inzădar, Măria ta,
 Că nu-ți sue mărtina

Pân'ăicea treptele
 Macar se-i rupi ósele...
 — Ba vine, ke musai mo!
 Dake poruncesce io,
 Musai vinè, de nu légă
 Și aduce la țelégă!
 — Legată o poți aduce
 Dar' ea nimic nu ți-a spune
 S'o tai miș de bucățele!
 — Da musai Mitre se spunye
 Dake io poruncesce,
 Musai spune tot ce este.
 — Ba, se erți Măria ta
 Dar' știu că mărtina mea
 Puținel te-a lumina,
 Mai bine las'o-'n pustie
 Nu mai scrie aici se vie.
 — Morțuna fost morturie,
 Musai dar' aici se vie
 Și se spue ce vezut;
 Spus el rău — tu ești pierdut;
 Spus el bine — ești scăpat,
 Mune fi tu ascultat
 Cu morțuna laodat...
 — Domnule, Măria ta,
 Pe mine mi-i asculta,
 Dar' pe mărtina mea ba!

— Ce? tu nu vrei? faci craval?
 — Ba nu, dar' mărtina-i cal!
 — Cum nu spus la început
 Atunci io fost priceput
 Tu mogar dela Mitru,
 Amu poți dracului du!

Din pățeniile Săcuiului.

Mers'a puiul Săcuiului
 In scólele Aiudului
 Cu suman și cu opincă
 Cu pieptar și cu ciórici
 Dar' de-acolo n'a venit
 Până ce s'a boerit
 Cu cisme și cu nădragă,
 Cu căput cu mânecă largă
 Cu un ceas la busunar,
 Cu mustețe de husar.
 Când acasă ajungea
 Mamă-sa nu-l cunoscea
 Sta numai se minuna
 De copilul ce avea.
 Dar' îl și compătimea,
 De ce? Scia singur ea!

Feciorul fiind trudit
 Și de cale obosit
 S'a culcat și-a adormit,
 S'a culcat
 Cât ce-a-'nserat
 Și hainele și-a lăsat
 Pe măsă, pe scaune,
 Precum omul le pune ;
 Pre măsă își puse ceasul
 Și de-asupra lui cilindrul,
 Pe scaun și-a pus fracul,
 Êr' sub scaun cismele,
 Pe rudă cămeșile.
 Când puiuțul horcăie
 Măsa vine-'n degete
 Cu luminarea arđind
 Se-și vedă puiul dormind.
 După ce la el intrase
 Puse lumina pe măsă
 Și căută cu de-amăruntul
 Ce hăinuțe are puiul ?
 Caută-'ntâiū ciobotele
 Care grósnic cărțăia
 Când fecioru-s'o intra ;
 Decî se puse
 Și le unse

Și la foc le încălzi
 Până toate le pârlî.
 Apoi caută cel căput
 Pre care ea-l ținea rupt
 Căci în dos fu desfăcut,
 După modă prefăcut;
 Și-l cusu bine p'aică
 Mai cu ață, mai cu-arnică,
 Ba chiar' și pe la nasturi
 Făcu roși-împunseturi.

Acu-i bine, gândia ea,
 Dar' chiar' atunci aușia
 De sub cilindru tic-tic.

Atunci se gândi un pic:

„Un lotru de șorece
 Mânâncă-'n pălărie“!

Deci apucă vătrariul

Și turtind cilinderul

Sdrobesce orologiul.

De sunet și sbârânit

Feciorul s'a pomenit

Și oblu-'n tălpi a sărit,

Și somnuros cum era

Pe mamă-sa întreba:

Ce sunet aud prin casă?

— Uite, puiule, pe măsă

Un trăsнит de șórece
 Mánca la pělărie,
 Érá eu luând vătrariul
 Am omorit pe tálhariul
 C'acum nu-l aud rođind
 Și pe mésă scârțáind.
 — Vai, mamă, ce ai lucrat,
 Disě fiul supěrat,
 Pălăria mi-ai turtit
 Și ceasul mi l'ai sdrobit!
 Dar' p'aicĭ ce se mai vede?
 — Uite puiule, mi-i crede,
 Că-mĭ fu milă și-'ndelete
 Când ți vėđui cismele
 Uscate ca scórțele,
 Ér' căputul sfárticat,
 Decĭ m'am pus, l'am reparat,
 Ér' cismele ți le-am uns
 Și lângă foc ți le-am pus
 Sě se móie, puiuț móie,
 Piciórele se nu te dóie.
 — Când vėđu, puiul vėđu,
 Lucrul ce măsă-i făcu
 Fluera una de jele
 Și disě: Pascile mele!
 Cine caută-un cap tăhui,
 Cautē-l numai la Sėcui!

Săcuiul la minageriă.

Când a mers Săcuiu-'ntâiū
 Cu borcut pân' la Sibiu
 Dacă marfa și-a vëndut
 Pusu-s'a și-a tot vëndut
 Ce pôte vedea-un Săcuiū
 Cu cap năuc și tăhuiū.
 Cât a-'mblat, cât n'a âmblat,
 Destul că-'ntru'un loc a dat
 De-un neamț c'o minagerie,
 Unde-s multe jivini viie,
 Lei, elefanți, crocodilī,
 Girafe, struț și gorilī;
 Și la tôte se-nholba
 Și din pipă colbuia
 Fum gros din gură scotea,
 Și mereu se minuna
 De câte ochi-i vedea.
 Dar' neamțul, crucea se-l bată
 Avea și-o moimă-'mbrăcată
 Cu scurteică roșie
 Și-'n cap cu pëlărie;
 Acea era legată
 De-un pociump chiar' lângă șatră,
 Unde grimazuri făcea
 Și pe norod astringea.

Vădind ea cum Sécuiul
 Scóte din gură fumul,
 Ce-și gândi, ce nu-și gândi,
 Destul că se repeđi
 Pipa din dinți i-o smâci,
 Sus pe șatră se suia,
 Și de-a colo colbuia,
 Fum grozav și ea scotea
 Cum pe Sécuiū il vedea
 Și la grimazuri făcea.
 Norodul cum o vedea
 Cu mari hohote rídea
 De hazul ce le făcea.
 Dar' Sécuiul sta-'ntristat
 De lucrul ce s'a-'ntêmplat,
 La moimă duios privind
 Și cu glas jalnic grăind:
 Ne légy bolond, kérem urfi,*)
 Dă-mi pipa că ȑo-i a tatił.
 Norodul când auđia
 Mai cu hohote rídea
 Și cătră Sécuiū ȑicea:
 Rógă-te cu binișorul
 Dór' ȑi-a da-o domnișorul!

*) Te rog domnișor nu fi nebun.

Târziu al dracului.

Un Ungur de cei ungurescî
 Merse odată la Bucurescî
 Se ridă el cât va putea
 De lumea próstă ce va vedea
 La Bucurescî. Şi cum ajunse
 La ceva crîsmă drept se duse
 Şi ceru vin de Odobescî,
 Se bea el ca-'n Bucurescî.
 Şi vinul i s'a şi adus
 Şi el la beute s'a pus
 Şi-a tot beut, a beut strună,
 Până da cu căciula-'n lună.
 Astfel el dela han eşa
 După ce se chefuia
 Dar' trăgând cu urechia
 Sta în loc şi număra
 Căci ceasurile bătea.
 Unul, doi, trei, patru, cincî
 Nouă, dece, treidecî şi cincî...
 Şi tot așa neincetat
 Pân' o sută a numărat.
 Atuncî stă-'n loc, se potîcnesce
 Apoi în acest chip grăesce:
 Istenem! In Kecskemet
 Beut'am vin bereket

Și-am fost beat ca un canon
 De miî de orî, dar' ca baron
 Pe vorba mea de om bețiu
 Mă jor că eu așa târziu
 Nicî când n'am mers din făgădău
 De și-s un Lump numai ca eu!
 Ce gîndescî, se stau după mėsă,
 Pîna la ceasurî osută șesă!

Bunî prietinî.

Era cîndva la un sat
 Mare, frumos și bogat,
 Un poticeuș Sas înalt
 Ce avea-un stînjîn în stat
 Și era omul fălos
 Guriș și batjocoros.
 Lîngă potică era
 Un Armean cu bolta sa,
 Vindea pipe, funî tîmâie,
 Smochine și alîmâie
 Și cîte alte pîrticurî:
 Mîrgele, cercei, nimicurî
 Bune de celuit banî
 Dela simpluțîi țeranî.

Sasul dar' era vecin
 Cu armanul, ba și fin
 Li era că-l cununase
 Aci când se aședase.

Dar' cum adesea se-'ntêmplă —
 Că omul nu-i fără smîntă,
 In vorbe se împungeau
 Și în urmă se certau
 Numai nu se pălmuiiau.

Odată s'a întêmplat
 Că ei grozav s'au certat
 Și amêndoi s'au jurat
 Că-'n lume cât vor trăi
 Unul cu altul n'or' vorbi l'uij

Dar' vremea trece și tace,
 Din veră érnă se face,
 Iérna aduce Crăciunul
 Ér' Crăciunu-și cere porcul
 Căci cine a vèdut la Sas
 Crăciun fără de porc gras?
 Așa Sasul se gătesce
 Se taie un porc săsesce,
 Mascur mare și gras bine,
 Cum la un Sas se cuvine.

Dară lucrul dracului:
 Porcu-i jos și fune nu-i

Cu care se mi-l ridice
 Și în două se-l despice
 Se-i iee unturile,
 Și se-i scôtă șoncele.
 Deci Sasul merge în grabă,
 Ca omul ce are trebă,
 Pân' la Arman: Se faci bine
 Se-mi dai repede o fune.
 Ér' Armanul stă mirat
 Apoi dice apăsât:
 Ce? la om înfuriat
 Ca tine, n'am funi de dat;
 Se te spânzuri, atunci eu
 Cad pentru tine la rău...
 Atunci Sasul ca trăsnit
 Dela Arman a eșit
 Injurând preste măsură
 Cum numai eșă pe gură,
 Érá Armanul rídea
 De bolțița clocotea...

Trece-o di și alta vine
 Și-'ncepură a trăi bine
 Cei doi vecini, dar' Sasul
 Tot pândia numai timpul
 Se-și răsbune pe Arman
 Că prea-l fripsese avam.

Și tîmpul i-a și venit
 Când nici c'a socotit.
 Uite cum s'a întemplat :
 Armanul odat'a dat
 Că un hoț de șórece
 S'a apucat și-i róde
 Prin boltiță la smochine
 La stafide la masline
 Și la ce numai a dat
 Că ar' fi bun de mâncat.
 Decî Armanu-'nfuriat
 La potică a plecat
 Și pripit el a strigat :
 Vecine, se-mi dai în grabă
 Cea mai proclătă otravă...
 — Ce? dice Sasul mirat —
 Dórá cređi c'am căpiat
 Și otravă am de dat
 La un om înfuriat
 Cum ești tu, că-'ntr'o mánie
 Cu ea se-mi faci nécaz mie ;
 Că, cum mânânci din ea, plesnesci
 Și robie îmi gătesci!
 Mergî de aici, caută-ți de trébă
 La nebunî nu vînd otravă!

Guți Punguț.

Era la noi un haruț
 Il chema Guți Punguț,
 Om trecut de șeptedeci,
 Neguțător de berbeci
 Și de capre și de piei
 Și de voșini, iedii și miei.
 Și era de velfă mare
 Alb ca un fund de căldare
 Cum este pe dinafară
 Dac'a stat cincii ani pe pară.
 Se sciți că Guți Punguț
 Era văr bun cu Gerguț
 Și uncheș la Patruban
 Ce-'ngrășa nesce gligan
 Dórá de vre-o șapte ani.
 Și avea Guți Punguț
 Un fecior numit Gerguț,
 Că mai avuse-un odor
 Ce-l numia Punguț Todor
 Da-i murise din senin
 La un târg în Segedin.
 Destul că Guți Punguț
 Cade la pat, și Gerguț
 Merge la popa degrabă
 Se vină cu hai spovadă

Și cu cuminecătura
De-a vrea se-și deschidă gura.

Popa vine, dar' Guți
Iși închisese ochii
Și-și încheștase dinții
De nici un chip nu era
Gura a i-o descleșta,
Cuminecătură-ai da.

Popa sta ca desperat
Că prea mult a-'ntârziat
Și i-o muri poporeanul
Cum móre și dobitocul
Negrijit
Nespovedit
Cu-'n cuvânt: neispăsit.
Dară tinărul Gerguț
Vedind că dada Punguț
Gura nu și-o descléștă,
Numai un minut ascéptă
Apoi dice: Hei părinte!
De ești tu prost, am eu minte,
Sciu eu cum se-i case gura
Ca se-l poți cumineca:
Pune numai în lingură
Cum seii cuminecătură
Și i-o apropie de gură

Apoi fie vina mea
 De nu și-a căsca gura !
 Popa întocmai făcea
 Érá Gerguț aducea
 O piele mare de capră
 Și o freacă, nene freacă
 Sub nasul bolnavului
 De pe dunga patului.
 Punguț simțind colb de capră
 De loc gura și o cască
 Și strigă: *Da câte ai*
Și una co cât îl dai?
 In acel moment popa
 I-i infundă lingura
 Cea cu cuminecătură
 Afund la Guți în gură
 Se nu móră negrijit,
 Negrijit, neispăsit
 Cum mor mâțele și câni
 Și Jidani și păgâni,
 Că dóră Guți Punguț
 Era neam cu Izekuț
 Cu Ciocan, cu Gajzágó
 Cu Merza și Capdebo !

Armanul își bagă slugă.

Mă Ioane, hai la mine
 Că la mine-i trăi bine ;
 Tu-i fi slugă, io-i fi domn
 Și-oiu face din tine om.
 Lucru puțin ve-i avea,
 Până-i lumea-i tot ședea ;
 I-i tăia vre-o două lemne,
 I-i ședea, că-i avea vreme ;
 I-i aduce lemne-'n casă
 Și-i ședea ca o mirésă ;
 Și-i griji doi cai și-o vacă
 Și-i aduce o țir' de apă
 Și-i hodini diua-'ntrégă,
 I-i ședea și-i hodini
 Până tot ti împuți.
 Eu desculț 'hu te-oiu purta
 De-i avea ce încălța ;
 La móră nu te-oiu mâna
 Că te-a mâna dómna-ta ;
 Flămând în veci tu nu-i fi,
 Io-i mânca, tu-i înghiți,
 Pânea-a fi tot în armar
 Cheia la dómna-'n buzunar.
 Bine ți-a fi mă Ioane,
 In veci tu nu-i răbda fóme.

Pe la târguri când ni-om duce
 Io-i mâna caii voinice
 Tu, la deal, unde e greu,
 I-i veni pe jos mereu,
 Ér' la vale unde-i rău
 I-i păși mereu mereu,
 Se nu-ți faci cumva vr'un rău;
 Pe loc șes, unde-i frumos
 Tu-i veni cântând voios,
 Ér' când caii-or' poposi
 Tu în car te-i hodeni
 Și-i glumi ca baroni;
 Cred că un stăpân ca mine
 N'a mai cădut preste tine,
 Hai, deci slugă bagă-te
 Că norocul cearcă-te!

Cum e bine?

Móre vestitul Pahone morar la móra din jos
 Și-lduc draciî-'n fuga mare cătră iadu-'ntunecos.
 El ca din gură de șerpe — țipă: lăsați-mă-'n
 [raiū
 C'am dat popii serindare și-avui proho cu alaiū.
 Dară draciî-și rînjau dinții: „ai ținut cupă
 [prea mare,
 Hai cu tine în căldare!“

Móre și vestitul Moise, crișmar la mijloc de sat
 Și-l duc draciî cu grăbire se-l pună talpă la iad.
 Moise strigă ai, vai, vai!
 Lăsa-ți se mă duc în raiu
 Că sâmbetile am cinstit
 Și cu cușer am trăit.
 Dar' draciî dinții rînjiră
 Și cătră Moise grăiră:
 Cupă prea mică ai ținut
 Și raiul ți l'ai perdut.

Móre și Guți armanul, boltaș putred de
 [bogat
 Și-l iau draciî fuga, fuga cu dînsul până la iad.
 — „Dar' lăsați-mă în pace, c'am dat făcliî și
 [tămâie
 Și-am avut cupă și mare și mică cum vă
 [trebuie.“
 — „Ai avut — se rînjesc draciî, dar' cu care
 [cumpărai
 Pentru cât bine-i în lume, tu la ómenî nu
 [vindeai
 Și nu ai parte de raiu!“

Dracul.

Până eram băiețan
 Mirozeniî auđiam

Despre draci și despre smei,
 Despre diavoli și femei,
 Despre bălauri strigoi,
 Șolomonari și moroi.

Bună oră pe dracul
 Mi-l pingăliau, sëracul,
 Cu un fes roșu turcesc,
 Cu ciubuc lung tătăresc,
 Cu mustețe rësucite
 Și cu pintenî la copite.
 Dic: „cu pintenî la copite.“
 Căci în spunea bunica
 Că dracul trup ar' avea
 Ca un om, numai în frunte
 Are cornițe mărunte,
 Și copite ca cai
 Și códă ca măgariî.

După descrierea asta
 Eu nu mă gândiam la alta
 Numai se trăesc în lume
 Pân' se ved un drac de-a nume.
 Mult tare n'a fost s'accept
 Căci — vă spun numai drept —
 Odată veni în sat
 Un drăcuț împelițat.

Ómeniï de el fugeau,
 Care-'ncotro s'ascundeau
 C'avea pintenï la copite
 Și mustețe ascuțite,
 Și avea un cap spârlit
 Și era negru cumplit;
 Și avea un fes turcesc
 Și ciubuc lung tătăresc;
 Și sbiera, nene, sbiera,
 De satul tot tremura.
 Și ómeniï se-'ngrozea,
 Cruce mereu își făcea,
 Dinaintea lui fugea
 Că, pe care mi-l prindea
 Mi-l sfădea, mi-l pălmuia,
 I-i ducea mălaiu și vite
 Și scotea sudălmï cumplite
 Din nespălata lui gură,
 Dómne, ce carigătură !

Eu atuncea m'am gândit :
 Esta-i dracul negreșit
 Și ce-am gândit, am și ȓis,
 Băiașii de mine au rîs.
 Êr' o babă mi-a strigat :
 Tacï tu copil lepădat
 Că dacă s'ar' întêmpla
 Se te audă cumva,

Vai și-amar de pielea ta!
 Dar' eu am șoptit: mătușă
 De nu-i drac, ce bidigane-i,
 Că veți că-i cu pipă lungă
 Din care fumuri alungă
 Și-i cu musteți ascuțite
 Și-i cu pintenii la copite
 — Hei, acela dragul meu
 E domnul solgăbirău!

Versul Sașilor.

Multi șoareși odat' au fost
 La Hamliș oraș al nost
 De-ale căror groasnicie
 Remâneam la sărăcie.

Fără dracu-nțelegând
 La tolmaciu nost venind
 Dise bine se-i plătim
 Că de ei ne mântuim.

Noi cu toții am chintat
 Și vivat la el strigat
 Și-am legat că vom plăti
 Banii orii molai ce or' pofti.

El șetera a luat
 Pe șoareși i-a înșelat
 În apă i-au înecat
 Și oraș al nost scăpat.

Tolmaciu al nost dup'acea
 Plata n'au vrut se i-o dea,
 Dar' dracu s'o muniat
 Pre sub pomunt ni-o băgat.

Noi așa chind am vođut
 A chinta am înșeput,
 Vai de noi, ce am ajuns
 Se mergem pe sub pomunt
 Pe sub pomunt cu șetera
 La dracu de batjocura.

Betriniđ de șudă au plins
 Și plinghind așa au ڑis:
 Haidi Hanzi mai curund
 Se nu rēmăi pe sub pomunt.

Curund dacă nu-i veni
 Cine șci ce îi păți
 Nu-i vedea pe Trinchina
 Pe la dos cu ciucura.

Așa mergënd fără ghind
 În dată ni-am pomenit

Intr'o mare ulița
In oraș la Bistrița.

De atunși treim ca și chiniî
Intre Ungurî și Rumuniî
Ce ne tot șufulesc
Și flandure ne vorbesc.
Èr' amu la botrunete
Muncăm mere podurețe.

(Dintr'un vechiū manuscris aflat la E. Gincea în Gledin. Altcum o auđiam ca băiat la scólă în Năsënd dela gazdă, unde eram în cuartir și-'n Orlat dela butnariul Ghiță Izdrailă, care o cânta bucuros la veselie).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Copilul popii.

Fost'a, fost, óre-cândva
In cea lume, undeva,
Un popandreș óre-care,
Dar' era bocotan mare;
Avea cai și avea boi,
Avea capre, avea oi
Și moșii mari încărcate
Cu tot soiul de bucate.
Mai avea și grădinî multe
Și banî de aur o bute.

Dar' din ce era avut
Din ce vré avé mai mult,
Astfel că de multe ori
Ómenii făceau plânsori
In contra sfinției sale
Că-i despóie prea din cale.
Unii dicéu că preotul
Prea le face scump prohodul;
Că le ia pentru-'n prohod
Câte o vacă, câte un porc,
Ér' pentru un serindar
I-a chiar' grâul din hămbar.
Alții se plângeau amar
Că popa-i un cămătar,
Dar' el nu avea habar:
Aduna, trăgea, smulgea
De unde numai putea
Și avam se-'mbogăția.

Lângă moșia cea mare
A părintelui cutare
Avea o biată vėdană
O prea îngustuță moină
Și din mică ce era
Tot mai mică se făcea
Că părintele tăia
Cu plugul astăđi o brazdă
Măne alta, pân' odată

Nu rămase la vĕdană
Moină nici cât pĕr în palmă.
Muierea se văieta
În drepta și în stĕnga
Ba și la sfinția sa.
Dar' dumnialui, ca bogății
Iși adună toți argății
S'o scôtă pe pört'afară
Se nu-l facă de ocară.
Vĕduva prea întristată
Se duse la judecată
Unde mi se jelui,
Plângând, în contra popii.
Judele ca om de trebă
Făgăduesce ispravă
Și spune că va eși
La loc spre-a adeveri.
Și eșita Dumnialui
Dar' a scris preotului
Mainainte, ca se scie
Și el acasă se fie.
Se le facă judecată.
Hei, dar' popa meu îndată
Ce a zăpsit cum stă lucrul
S'a dus pân' la județul,
I-a dus ouă, i-a dus pui
Se-i facă pe placul lui

Judecata, că-i preot
Nu-i om prost din cel norod.

Judele la învățat:

Părinte, se-ți dau un sfat,
Veți adunați mărturi
Că pământul care-l ții
Cu haboca ori cu dreptul
E al tău, de când e satul.

Că mărturi de nu ai
Cu vędana dai de baiu!

Hei, dar' cine ar' jura

Că n'a avut vędana

Loc lângă sfintia sa?

Și cine-i orb se nu vędă

Că ađi întreaga livadă

E cuprinsă de popa,

Veți bine cu haboca?

Toți țineau cu vęduva.

Atunci popa cătrănit

Cătră județ a grăit:

Domnule, 'ntrebăm pământul

El se dé singur cuvântul,

Al cui e? — Bun, se primesce!

Atunci popa tropotesce

Cu ciobota în pământ

Și dice: Se dai cuvânt

Pământule al cui ești,
 Tu se ne adevărescî!
 Atuncî — oh minune mare
 Vrednică de neuitare:
 Din pământ un glas eși:
 „Dăc ȃeu că io-s a popi!“
 Vădana era aci
 Și ea dacă auđi
 Din pământ ce glas eși
 De loc se și nădăi
 Că aci-i fermăcatură
 Decî ȃise atăta din gură:
 Bine, dacă ești a popi,
 Fi al lui, dar' nu-i eși
 Nicî când de-acolo la sóre
 Și-i fi cu patru pecióre
 Și afară cât ce-i eși
 Dȃeu te-a și orbi!

Și, minune! cât ȃicî doi
 Se ridică-un moșinoi
 De țărînă ravână
 Și dând un om c'o sapă
 Un mic sobol desvăli
 Și popa cât ce-l zări
 Sta pe loc, încremeni,
 La ochi se paiangeni

Și num'atâta grăi :
 „Fiul meu!“ și nebuni

De atunci e sobolu-'n lume,
 Dar' puținii îi ȃic pe nume,
 Ci toți — par' c'ar' fi p'o vorbă —
 I-i ȃic tot copil de popă!

Ion la cetate.

De prin locuri depărtate,
 Te miri de prin care sate,
 Merge și Ion la cetate
 Și merge întâia oră
 Tocmai într'o primăveră.
 Mult se miră de ce vede
 Și ce vede el nu crede
 Că or' fi tocmai aieve :
 Iei un cal cu căpeneag,
 Colo-'n ferăstră un stég,
 Din colo o dómna tunsă,
 Iei căruță de câni dusă,
 Tot lucruri ce pe orî care
 Il pun în mare mirare,
 Ér' pe Ion mi-l scot din fire
 Și-l pun în nedumerire.

Dar' de-odată cată-'n sus
 Și-apoi stă pe gânduri dus,
 Că vedea într'o feréstră
 La al treilea rënd de casă
 O pisică stând culcată
 Decî Ion la ea în sus cată
 Și se miră, se crucesce
 Și clătind capul grăesce :
 De cade de pe oblon
Până-i lumea n'a fi om!

O rës bunare gróznică.

Odată s'a întêmplat.
 Nu sciu unde, în ce sat,
 Cea ce voiŭ a vë spune,
 Decî se aveŭi urechi bune
 Că-i adevër, nu-i minciună,
 De-i minciună
 Incă-i bună :
 Era odată doi fraŭi,
 Dară fraŭi adevëraŭi,
 Unul mare, altul mic,
 Dar' cel mic era voinic,
 Êr' cel mare? — Ce se dic
 Cum e mutul mai voinic,

Era mut în patru dungă,
 Meteleu cu urechi lungi!

Cel mai mic s'a însurat
 C'o fată din acel sat
 Și trăia în dragoste,
 Nu scia de pacoste,
 Ér' cel mare sta drâmboi
 Felegos âmbând la oi.

Ciobani — sciți cum is ei —
 Posnași, guralivi, mișei,
 Se pun pe lângă tãhuiul
 Și-i umplu cu găuni capul:
 — „Mă, dar' nu-ți e rușine
 Se lași pe frate-to-în bine?
 El însurat, cu borésă,
 Dórmee la căldură-'n casă
 Ér' tu cu bâta la oi
 Prin viscole și nevoi?
 După drept s'ar' fi cădút
 Se te-'nsorî tu, sărac mut!
 Tu se stai colo-'n căldură
 Cu mândra gură la gură,
 Ér' frate-to ca mai mic
 Se stee la oi în frig
 Până rëndul i-a veni
 De a se căsători!

Du-te mutule acasă,
 Veđi de-ți capetă borésă,
 Las' la oi pe frate-tėu
 Nu fi așa meteleu!“

Așa grăiau ciobani.

ÉR' mutul nost se gândi:
 Bine-mi spun pėcurari;
 Decı aruncă bāta, traista,
 Lasă oile-'n sėcrėta
 Și cu toporu-'ntr'o mână
 O tulesce dela stānă,
 Până-'n sat nu se opresce
 Și dā frățineseu de veste:

BCU Cluj „Măi mult eu n'oiu ciobani

Ci mē voiu cāsatori,
 Voiu sta-'n sat ca ómeni,
 Nu tot în munți cu urși;
 Mi-oiu căuta o borésă,
 Voiu dormi cu ea în casă,
 C'asa-i dreptul, că-s mai mare!“
 — „Așa? tu dar' ești mai mare?
 Bine!“ — dice cel mai mic —
 „La oi ție dar' 'ți-e frig?
 Hai în casă la căldură!“

Și ia o despicătură
 Cel mai mic, și dā și dā
 Și din pumni mi-l indesă.

Pe bietul mut, și bătut
 Scăpat apoi l'a făcut
 Și i-a spus: de-mi mai lași turma
 Atunci îți ascunde urma,
 Că de tine unde-oiu da,
 Nicî dece nu te-or' scăpa,
 Așa bătaie-i mânca!"

Mutul supărat pleca
 Cătră turmă și gândia,
 Óre cum și-ar' rěsbuna
 Asupra fratelui sěu,
 Că l'a bătut așa rěu?
 Era nópte négră fórte,
 Mutul se gândia la mórte,
 Deci mult la deal nu suia
 Ci îndărăpt înturna.
 Pân' la frate-s'o mergea,
 Dar' în casă nu intra
 Ci pórtă praf i-o făcea,
 Tótă țandurî o tăia,
 Apoi multămit pleca,
 Pân' la oi nu se opria,
 Se ducea prea multămit
 De lucrul, ce-a isprăvit.
 La stână dac'ajungea
 Ciobaniî mi-l întreba:
 Nó, dar' ce-i? ér' ai venit,

Nu te-ai mai căsătorit?

— Nu, cu toate că io-am avrut,
Dar' frate-mi-o m'a bătut
Și-'napoi m'a alungat.

— „Și tu dóră te-ai lăsat,
Nici nu ți-ai rěsbunat?

— „Se nu-mi rěsbun! ți-ai aflat!
Pórta-'n țandurĩ i-am tăiat!“

De atunci a rěmas vorba:

„I-i stricã și tu pórta!“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Glas cu limbă de mórte.

A murit bietul părinte
Murit, Dumnezeu se-l ierte!
Și bun mai fu, Dómne sfinte,
N'a fost om dispus la certe,
Pre toți el îi mulcomia
La toți sfaturĩ bune da,
Era un vrednic preot,
Dar' muri, muri de tot;
Bine-a ȓis sfântul cútare:
De-ar' fi omul cât de tare
Când îi vine ceasul móre!

Și lăsă sfinția sa
 Când se despărți de lume,
 Iși lăsă preutésa
 Pe Măriuca lui anume,
 O lăsă în mare jale
 C'avea două mori pe vale
 Pentru vaci și pentru boi
 Și-o turmă mare de oi.

Și cinstita preutésă
 Dup' odorul ce pierdu
 Se tot văieta prin casă,
 Că noroc ea nu avu
 Se-i trăiască și se-i lasă
 Un moștenitor în casă
 Că era mândră, frumoasă
 Tinără și dragostósă.

Și veniră la-'ngropare
 Preoți mulți și protopopul
 Venit'au din depărtare,
 Și din sat veni norodul
 Se facă cinstea din urmă
 Popii, ce glasul și-l curmă,

Și plângea întreg norodul
 Și cânta frumos preoții

Și inceptu protopopul
 Țtăciunea, ce toți morții
 O spun prin graiū preoțesc,
 Prin popa spun ce dorese :
 Mult jelnici ascultători,
 Țice domnul protopop,
 Spusu-v'am de multe ori
 Că așa vrednic preot
 Cum a fost răposatul
 N'a fos în lume altul
 Om cucernic, om milos,
 Neamului de bun folos.

Acum când vru cruda sörte
 Dela noi a-l depărta
 Un glas cu limbă de mörte
 A lăsat sfinția sa :
 Cele două mori din vale
 Le las preasfinției sale,
 Părintelui protopop,
 A lui se fie de tot.

Norodul tot asculta
 Și-și făcea o sfântă cruce,
 Preutésa suspina
 Și bocindu-se ea Țice :
 N'am vėđut, n'am auđit
 În lume cât a trăit,
 Așa se fi glăsuit !

Țr' protopopul tușea
 Și dicea mai înainte :
 Câtă vreme că trăia
 Acest proslăvit părinte
 Tot mereu avea un gând
 Și-l lăsă cu glas de mörte,
 Care mi-l spuse plângând :
 Dacă nemilösa sörte
 De pe pämënt m'ar' lua
 Atuncî prea sfiția sa
 Protopopul eređesce
 Tot ce am, tot ce aci este :
 Patru vaci și patru boi
 Și o turmă mare de oi !

Norodul tot asculta
 Și-și făcea o sfântă cruce
 Țr' preutésa ofta
 Și suspinând așa dice :
 N'am vėđut, n'am auđit,
 In lume cât a trăit
 Așa se fi glăsuit !

Țr' protopopul tușea
 Și dicea mai înainte :
 Câtă vreme că trăia
 Pravoslavnicul părinte

Tot mereu avea un gând
 Și-l lăsă cu glas de mörte
 Care mi-l spuse plângând :
 Dacă nemilósa sörte
 De pe pămënt m'ar' lua
 Atuncï scumpa mea consórtă
 O las la sfiția sa
 La cinstitul protopop
 Ce va fi l'al meu prohod,
 Și care-i ca un ânger
 Neprihănit călugăr,
 Lui îi spun cu mare jale :
 Cele două mori din vale
 Vor fi a sfinții tale
 Cu preutésă, vaci, boi
 Și cu turma cea de oi...

Norodul tot asculta
 Și-și făcea o sfântă cruce
 Ér' preutésa ofta
 Și suspinând așa dice :
 L'am vădüt, l'am auđit
 In lume cât a trăit
 Tot așa a glăsuit,
 Fie-i trupul hodinit
 Și sufletul ispăsit !

Asta nu ți-o pot ierta!

Era lelea Nastasie
 Bolnavă și zăcea dusă
 Era badea Pantilie
 La căpătâiū i se puse,
 Și prinse a se ruga
 Și din ochi a lăcrăma,
 Se nu-i móră borésa,
 C'a fost bună și-a fost rea
 Și-a ținut casă cu ea.

Nastasia asculta
 Și de-odată-'n dinți crișnia
 Și cătră bărbat dicea:
 Ce-i păgâne,
 Vii la mine
 Se te rogi la Domneđeu
 Pentru sufletelul meu.
 Se iésă curund din óse,
 Se-ți iai alta mai frumósă?
 Sciu eu și gândul din tine,
 Tu mișel și porc și de căne!
 — Nu grăi așa Năstasie,
 Dice badea Pantilie,
 Eu mă rog lui Dđeu
 Pentru sufletul tđu,
 Se-l țină tot lângă mine,
 Că dór' noi am trăit bine,

Nu ne-am bătut nici certat,
 Pela popi noi n'am âmblat,
 Pe vlădică n'am îngrăsat ;
 Decă aş vrea din inimă
 Se trăim împreună.
 Ér' de-ar' fi dór' împărţit
 Ca tu se mori negreşit
 Eu vėdan pentru vecie
 Rėmàn, dragă Nastasie.
 Ci te rog se-mi dai iertare
 De-ţi făcui vre-o supėrare,
 Că nu-i om ca se trăescă
 Şi-'n veci se nu mai greşescă.
 — Te iert, frate Pantilie,
 Dice lelea Nastasie,
 Te iert din tot sufletu
 Şi cred că mă ierţi şi tu,
 Tóte te iert şi de tot,
 Dar' de una nu te pot,
 Nu te pot ierta nici când
 Nici când voiŭ fi în mormėnt
 Că prea rău m'ai vătămăt!
 Atunci badea supėrat
 Pe lelea o întreba :
 Ei fa, spune-mi ce-i taina ?
 Ce lucru ar' fi ala
 Care nu mi-l poţi erta ?

— Scii tu când fu ospetu
 Lui Todică juratu,
 M'ai trecut cu păharu !
 Și aceea nu ți-o iert ție
 Macar se mă-'ngropi de vie !

Popa cel mai cuminte.

Poporeniî dintr'un sat
 Cum o âmblat, cum n'o umblat
 Că odată s'au tređit
 Că ȃeu popa le-a murit !
 Și era mare- ntristare
 Pentru asta întemplare,
 Că ori cum, dar' fără popă
 Un sat — e ca fără dobă
 O compane de soldați.
 Decî se pun mueri, bărbați
 Cû moșnegi și cu copii,
 Toți câți în sat erau vii
 A gânda și a resgânda
 Un popă unde ar' găsi,
 Dar' un popă bun, cuminte,
 Nu cum fu cel dinainte.
 Decî cu mare și cu mic
 S'au dus la domnul vlădic

Unde bagă rugăminte
 Se le dea popă cuminte
 Cucernic și fără tóne,
 Chiar' vremile se le-'ntórne
 După trebuința lor,
 Că dóră ei sunt popor
 De ómenī cu bună stare,
 Dau la popa serindare,
 Liturgiī și părăstase
 Și-i dau și vin pentru mėsă,
 Ba — de a fi popa cuminte
 I-ar' da parte și din vite,
 Că unul când va muri
 C'o vacă l'ar' veni milui
 — Bine-i, răspunde vlădicul,
 O se vă îndrept eu unul
 Care-a merge se-l vedeți
 Și de-ți vrea se-l alegeți.
 — Bucuroși săteniī plécă
 Cătră sat, dar' nu se tacă
 Ci făcând un tărăboiū
 De-ai fi jurat că-s cioroi
 Orī alte vite de soiū.

Trece o ȃi, mai trec și dóuē,
 Trec și dóuēdecī și nóuē.
 Și când luna se plinesce
 La ei un popă sosescē

Spunând c'ar' fi auđit
 C'au lipsă de un om cinstit,
 Decî el a venit se-l véďă,
 La popie concuréză.

Decî norodul se adună
 Ei prind întrebări se pună
 Fiitoriului preot
 De póte pentru norod
 A învêrti vremile
 Cum cer trebuințele ?

Se le dea-'n cutare lună
 Vreme senină și bună,
 Ér' atunci plóia și róuă
 Când se face pâne nouă,
 Érna ger domol cu néuă ?

— „De aceste n'am învățat“,
 Dice smeritul bărbat.

— „Atunci nu ești de-al nost sat!“

Tot așa s'a întemplat,
 Nu cu unul orî cu doi,
 Ci cu douăzeci și doi,
 Când de-odată mai veni
 Alt clericuș pân' aci
 Și poporului grăi :

— Am venit, c'am auđit
 Că vă trebe negreșit

Un popă fórte 'nvětat,
 Decĩ popa vi l'atĩ aflat ;
 Ala-s eu, și decăt mine
 Căt păměntul ęsta ține,
 Căt sórele încălđesce,
 Altul nu se mai găsesece ;
 Pot se fac p'a vóstră vóie
 Vremĩ senine, vremĩ cu plóie,
 Vremĩ noróse, vremĩ cu vęnt,
 Sunt ĩnvětat p'a vost gând.

Poporeniĩ mi-l primiră
 Prea voioși și-l omoriră
 Cu vinars, cu bętură,
 Cu pâne și cu friptură
 Țr' el ospětat popesce,
 Cu toți frumușel grăesce
 Mai ĩn urmă, ĩntre ei,
 Cântă-un „Cana-Galilei“
 De ferestrele suna
 Și ușile bubuia,
 Țr' norodul se mira
 Și mereu se fericea
 De popa ce-au cãpětat,
 Că-i grozav de lumnat.

Căți sãtenĩ mergeau la móră
 Orĩ la tęg cu vr'o iepșóră,

C'-un purcel orî c'o viþea,
 Tot numai de el vorbia,
 Că-i un popă învătat
 Cum altul nu s'a aflat
 De când lumea și pământul.

Dar' dădu Dþeu sfântul
 Cólea cam după Rusale
 De se ivi turburare
 In satul sfinþiei sale.
 Că adeca trei vecine
 Cereau tot þile senine
 Se le dea popa cel bun
 C'ar' avé de uscat fën
 — „Va fi, dragute vecine,
 Cum cereþi, þile senine !

Indată dup'aceea
 Merg alþi ómenî la popa
 Și cucernic se ruga,
 Se le dea o lécă de plóie
 Holdele sě se mai móie
 Că-'ntratâta s'au uscat
 De nu-i modru de săpat.
 „Plóie voiú da, dragiî mei,“
 Þice popa cătră ei.

Ómenii de voiă bună
 Merg cu popa împreună

In crîşma lui Strul Izig
 Să se veselésc'-un pic.
 Hei, dar' crîşma era plină /
 De cei cu vremea senină,
 Care cum zăreau pe popa
 Toţi prindeau a-i închina:
 — Se trăesci popă cu bine
 Că ne faci dîle senine!“
 — Mulţămim şi bogdaproste,
 Se trăiţi şi dumniavóstre!

Atunci cei ce cereau plóie
 De spate se încovóie
 Sberînd: Se trăesci părinte,
 Dar tu veđi ca om cuminte
 Că holdele-s cremene,
 Mălaiul gălbinesce,
 Decî plóie, părinte plóie,
 Țarinele sě se móie!

Acum se fi auđit
 Lucru nemai pomenit:
 Uniî, îmbětađi de vin
 Strigau, „popă fă senin!“
 Alđiî îmbětađi de palincă,
 Pe popă sus îl ridică
 Țipînd: plóie, popo plóie
 Țarinele sě se móie!

Popa tăcea cât tăcea
 Dar', odată le dicea:
 Ómenī bunī, popor ferice,
 Nimenī legea se n'o strice!
 Eu sunt popa tuturor
 Marilor și micilor,
 Și la toți le pliniți voia
 Până se ivi nevoia
 De băgă certa-'ntre voi
 Că unii doresc tot ploi
 Ér' alții numai senin,
 Decī haida-ți se bem la vin
 Și se lăsăm Domnului
 Umblările timpului; Library Cluj
 Când va vrea Sfinția Sa
 Atuncea plóie ni-a da,
 De-om fi vrednici ni-a ploua,
 De nu sete vom răbda
 Tocmai cum rabdă gaia
 Când e secetă véra!
 Noi se nu ne mai certăm
 Că dórá un neam suntem
 Și-i păcat și-i și rușine
 Ca neam se nu trăim bine!
 „Bravo popă! bine dicit,
 Bine dicit, bine predică,

Dumneșeu se-ți țină glasul,
 Nu-'ndeșert îți e roș nasul,
 Că ești procllet de-'nvățat!"
 Așa poporu-a strigat
 Și bine s'a ospetat
 Cu a lor popă învățat
 Ca care nu s'a aflat
 Numai unul la Unguri
 Ce-a murit dorind prescuri.

Versul Popii Ilie.

Frunță verde verde-'n plop
 La Sibiu un protopop
 Frunță verde tililie
 Anume popa Ilie
 Om frumos la căutătură
 Și la chip și la făptură
 In preumblare și-au eșit
 Cu Catalina s'au întelnit
 Din vedere s'au iubit
 Cătră dênșă au grăit:
 Cătălină fată albă
 Fața ta grópă imi sapă
 N'am pe lume nici o stare
 Eu de dorul têu cel mare.

Eu m'oi face un neguțător
 Plin de pară și de dor
 Tu te fă naguțătoriță
 Neguțătoriului drăguță
 Blem se mergem preste munte
 La locuri necunoscute
 Preste munte-'n București
 Că sunt boierii cum gândești.
 Frunză verde și de fagi
 Preste munte trec doi dragi
 Tocma-'n țara românească
 Ca dorul se-și potoléscă.
 Cum în București sosi
 Voda îndată eși
 De frumséță minunată
 Ce Catalina o pórtă
 La sine o au chemat
 Și tare s'au bucurat
 Și grăi cu mângăiere
 Catalină hei muiere
 Fără frică întră-'n casă
 Plécă de șeđi după masă
 Țipă haina de acasă
 Se-ți dau álta de mētasă
 Numai tu se poruncești
 La ce vei se gândești

Și se-mî fi tu Dómnă mie
 Alt soț ție se nu-ți fie,
 Frunță verde tililie
 Suspină popa Ilie
 Acum popa suspina
 Nevêdênd pe Catalina
 Abia s'au uitat pre o zăbrea
 La Catalina cum bea
 Și din graiū așa grăia :
 Cătălină draga mea
 Rêmâi tu cu voda-'n pace
 Petrecând precum vê place
 Eu mă duc la mănăstire
 Alt soț mie nu-mî trebuie
 Frunță verde tililie
 Sêrace popa Ilie
 Acum a ta preutésă
 Pre veci e coită alésă

(Dintr'un vechiū manuscris aflat in Gledin la E. Cincea.)

Diacul.

Blagoslovit e plugariul,
 Fericit e pëcurariul
 Că plugariul sêracul

Merge pe brazdă cântând
 Mână boii şuerând.
 Plugariul hrănit de pâne
 La amezădi dórme bine
 Şi se mai scólă până-'n séră
 Fără grije de mai ară.
 Ér' pëcurariul sëracul
 Are fluer şi cimpoi,
 Merge cântând după oi,
 Şi alege umbra de grósă
 Unde-i iérba mai frumósă
 Şi-şi aşedă bieteles óse
 Şi trăesce cu jintiţă
 Dela bieteles oiţe,
 Se culcă séra hrănit
 Şi se scólă hodinit.
 Da diacul sëracul
 Mult îşi bate limba-'n gură
 Pentru-o fârmă de prescură,
 Mult îşi bate limba-'n cap
 Pentru-o fârmă de colac.
 Da diacul đice aşa:
 Voi plugari şi pëcurari
 De-aşi fi ca unul din voi
 Nu m'aşi da pe amëndoi!
 Că m'ajunge şi-o mânies
 Se svêrl condeiu-'n pusties

Se mă năimesc pe simbrie;
 Se-mi fac fluer și cimpoi
 Se merg ȳicând după oi
 Se-mi d'alerg d'umbra de grósă
 Unde-i iérba mai frumósă
 Și se trăesc cu jintiță
 Dela bieteles oițe,
 Se mă culc séra hrănit
 Și se mă scol hodinit!

(Dintr'un vechtũ manuscris aflat la Strâmbul.)

Insurat pentru zestre.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Orb am fost eu la vedere
 Când mi-am fost luat muiere,
 M'am bucurat la avere
 Și-am luat fără plăcere.
 Luând strigóica din lume
 Ca se-mi aducă banĩ sume
 Se mă fac bogat cu nume
 Și-acum stă se mă zugrume
 N'am prânz, n'am cină pe pace
 Diua, nóptea nu mai tace,
 Cu necasurĩ mă inécă
 Strigă și-și ascute glasu
 Se laudă în tot ceasu

Că mi-a dat galbină cu trasu,
Tot cu bani-mă taie nasu,
Din vorbe se asupresce,
Pe mine mă necăjesce.
Eu sufer și rabd în jele
Oh, vai de țilele mele!
I-ar' plăcea se nu muncescă,
Ar' vrea ea se poruncescă
Și numai se odihnescă,
Umblă tot infumurată,
La ochi de somn nespălată,
Cu capu nepieptănată
Ca o coșniță-'npănată,
N'am se-i dic ceva se facă
Și ca omenii se tacă
Ci bufnesce, se înecă,
Cum păcatele se-mă placă?
Se sar' se o bat nu-mă vine,
S'o las, se fug, mi-i rușine
Nu știu cum se fac mai bine,
Oh, amar și vai de mine!
Mi-am urit cu ea viața,
Mi-am pierdut totă dulceta
M'au cuprins necasuri, ceta.
Mai mult vai de-a mea viața!
Aș muri -- mórtea nu-mă vine,
Aș trăi și n'am cu cine

Nu măi am ȃile senine
 Numai tot cu venin pline,
 Dómne, dómne, mă rog ție
 Scapă-m  sufletu de urgie,
 Tae viața ei or  mie
 De c t tot așa se fie.
 Oh, tu m rte, m rte vin ,
 Vino de mi-o i-a  ntr g 
 Cu tótă multa ei blag 
 Și în p m nt mi o bagă!

(c. d. Aron Boca Vecherianul.)

BCU Cluj / Central **VARIANTĂ** / Bibliotecary Cluj

Orb am fost or  d r  beat
 Când m'am fost dus la 'nsurat;
 Orb am fost fără vedere
 Când mi-am fost luat muiere,
 Am locomit la avere
 Și-am luat fără plăcere
 N'am ticnel  la m ncare
 Nic  sara la culcare.
 Că h da-m  aruncă mie
 Că trăesc din a ei moșie.
 Ce hasnă se merg acasă
 Că n'am muiere frumósă,

String în brațe o mogândetă
 Și sărut un sloiū de ghiată.
 Când o vęd în capul gol
 Fug vacile din ocol
 Și viței de tot mor
 Că gândesc că-i bóla lor!

(Dintr'un vechiū manuscris aflat la Gledin.)

Tênguirea omului însurat lăcomind la avere.

Orb am fost fără vedere
 Când mi-am fost luat muiere
 M'am bucurat la avere
 O-am luat fără plăcere
 Trag țile cu supărăre
 Intr'acésta lume mare
 Nu-mī tignesce de mâncare
 Nicī sara de cinare
 Și-apoi cólea la culcare
 Sunt supărat fórté tare
 Că-i grabnică la mânie
 N'are nicī o omenie
 C'adesea-mī aruncă mie
 Că după ea am moșie.
 Oh, amar și greă durere

Că n'am nici o mângăiere
 Dacă nu m'am socotit
 Atunci când o-am logodit
 Se nu fiu cătat l'avere
 Care fôrte curund piero
 Ci la minte, 'nțelepciune
 Aș avea țile mai bune
 Se fiu luat sama bine
 Acum n'aș avea rușine.
 Dar' m'au înșelat cu baniș
 De care au și țiganiș
 Că mi-au mâncat norocul,
 Vai, de i-ar' arde focul!
 Trăireaș și n'am cu cine
 Murireaș môrte nu-mș vine.
 M'aș lăpăda de domnie
 De care-mș aruncă mie
 Și m'aș duce în pustie
 Numai se scap de urgie
 Dară eu nu am ce face
 Caută se trăesc în pace
 Cu obidă și cu jele
 Se-mș petrec țilele mele,
 Că nu-i bună de nimică
 Că prinde-'n mână ce-i pică
 Ar' vrea bine se trăescă
 Și se nu se ostenescă

Pe alții se-i îndrăgescă
 De lucru se nu gândescă
 Punga-i gólă, fala-i mare,
 Când or' fi vre-o întrebare
 Ar' veni la arătare
 Că ea-'n lume sôtă n'are
 De rea și de veninósă
 Mai n'are carne pe óse
 Ba nicī nu-i buha frumósă
 Că e fórte ruginósă
 Că umblă tot nespălată
 Și pe cap nepeptănată
 Ca o buhă împenată
 Când o vęd din pat sculată
 Vină mórte c'un cosor.
 Și-o du într'al tēu comor
 Și voiū scăpa de ea dóră
 Ca de o fórte mare bólă
 Și-oiū lua alta se-mī placă
 Nu m'oiū uita că-i sēracă
 Numai pe vóie se-mī facă
 Când voiū grăi eu se tacă.

(c. d. Atanasiu Georgiu inv. în Strimbu).

Versul însuratului rău.

Plâng dómne, mă tânguesc *)
 Când cu de-adinsul gândesc
 Cum în vremea cea trecută
 Petreceam dragoste multă.

Cum atunci mă desfătam
 Vinul de bun îl gustam
 Și mă îmbrăcam frumos
 Ca un tinăr veselos.

Frumos barba mi-o rădeam
 Oh și frumos mă gătiam
 Oh al meu prea dulce traiu
 Că de când eu te lăsaiu
 În grea cursă mă băgaiu
 Și-'n beteșug mare fórte,
 N'oiu scăpa până la mórte.

Truda și năcasul meu
 Scie-l singur Dđeu,
 Că copii m'au umplut
 Lucru scârnav neplăcut.

*) În cântare după fie-care vers se adauge
 „In tótă điaua“, și după al patrulea vers :

„I-ha? 'n tótă điaua.“

Unul mă scólă se-l iau,
 Altul strigă dăm se béu,
 Unul bine nu adórme,
 Altul strigă că i fóme.

Altul strigă, tată-s gol
 Mi ruşine se mă scol,
 Când îi vęd pe toţi pe vatră
 Inima în mine-i mórtă
 Përu-'n cap mi se ridică
 Mă cutrier, mor de frică

Ce hasnă se trag acasă
 Că n'am muiere frumoşă
 String în braţe o măculéţă
 Şi sărut un sloiū de ghiată!
 Când o vęd în capul gol
 Fug vacile din ocol,
 Şi viţei de tot mor
 Ca când ar' fi bóla lor!

Fiu-ai lume orī n'ai fi
 Că eu nu mai pot trăi,
 Vedete-aş lume arđind
 Că n'aş merge se te sting.

C'aş veni se te aprind
 De trei părinţi cu lemne verđi
 Şi de o parte cu uscate
 Că mi-ai fost fără dreptate!

(Dintr'un vechiŭ manuscris aflat la E. Cincea în Gledin. În copilăria mea o auđiam cântându-o cântăreţii satului la ospete spre mirarea, admirarea şi hazul óspeţilor. i. p. r.)

Om̃ul r̃eu însurat.

Plâng, Dómne, mă tênguesc
 Când cu de-adinsul gândesc
 Cum în vremea cea trecută
 Trăiam cu dragoste multă
 Cum atuncea petreceam
 Cu tineri mă-'nveseliam
 Vinul de bun îl căutam
 Atuncea ce vream lucrăm,
 Mă-'mbrăcam fórte frumos
 Ca un voinic veselos
 Şi barba mi-o rădeam
 Ah frumos mă *cinuém* *)
 Ah al meu prea dulce traiŭ
 Cum de tine mă scăpaiŭ

*) *cinuém*, dela ung. *csinálni*, a face, apoi *csinos* = frumos;

Că de când m'am însurat
 In grea bôlă m'am băgat
 De când luaiŭ acest diug *)
 Mă băgaiŭ în mare jug
 Și în beteșig rêu fôrte,
 N'oiŭ scăpa până la môrte.
 Scie singur Dumneșeu
 Truda și nēcasu meu
 Că copii în'au umplut
 Lucru scârnav și urit;
 Unul mă chiamă se-l iau
 Altul țice dă-mi se béu;
 Unul țice că-i flămênd
 Altul țice vai strigând;
 Unul țice : »tată-s gol,
 Mi rușine se mă scol,
 Toți de tótă laturea
 Nu'ncetéză a striga,
 N'am de mâncat, de beut,
 Oh al meu tată iubit
 Ce se fac, sêrac de mine,
 Nu pot âmbra de rușine.
 De mâncat încă le-aș da
 Dar' nu le pociŭ căștiga.

*) diug = putóre, leniósă.

La atâta ticăloși
 Și la mațe sănătoși.
 Când îi vęd pe toți în vatră
 Inima din mine-i mórtă
 Pėru-'n cap mi se ridică
 Mě cutremur tot de frică
 Și ăapul mi l'ar' mănca
 De cumva eu lor l'aș da
 Urechile încă tóte
 Prunciї mie mi le-ar' róde
 De-aș avea vre-o mângăiere
 Intr'a mea mare durere
 Se-i vęd odată-'mbrăcați
 Pe ai mei tineri argați
 Și cu pânză cât de grósă
 Se astupe cele óse
 Acelea óse pălite
 Și de sóre tot negrite.
 Mě muștră și muierea,
 Se am grije și de ea:
 Oh, iubit bărbatul meu
 Eu vęd că ție-ți pare rău
 Că casa ni-i tótă gólă
 Tocmai ca și-o spartă ólă
 Păreți-s tot deslipiți
 În tóte laturı urniți;

Copii i-aş îmbrăca,
 Cine atâta va lucra ?
 Atâta celeđi *) se-'mbrac,
 Caută de necaz se zac,
 Apoi pe la noi în cóce
 Cânepa nu se prea face,
 Aş cumpăra din săsime
 Dar' sasca scumpă o ține ;
 Aş cumpăra dela vecine
 Dară-s cu mațe de căne.
 Când mă vėd cumpărând
 Amblă cu toții riđind ;
 Aş cumpăra-o netopită
 Dar' lueră nis necăjită
 Că trebuie s'o topesc
 Apoi érá s'o clătesc
 S'o periu s'o *zatulesc* (?)
 Până gata se o vėd.
 Apoi lucru cel mai mare
 Care nici un cap nu are :
 Deminéța se mă scol
 Nu mă prea îndur de somn
 Se torc se-mi rup ósele
 Se nu dorm cu noptile

*) celeđi, membri de familie dela ung. család.

Io-s o muiere trudită
 Și de mulți copii zolită
 Dorm bine, me odihnesc
 Până când mai flămândesc
 Câte-odată pân' la nouă
 Cólea când e lună nouă,
 Câte-odată pân' la dece
 Când âmbă luna cum rece,
 Apoi mă scol și prândeșc
 Și éráși mai odihnesc,
 Io cat se mă țin de lume
 Lăsând tóte alte glume
 Caută se m'ascund de sóre
 Se caut umbră la rēcóre
 Unde sórele nu frige
 Se dorm bine fără grije
 Și mă scol cătră ojină
 Se fac la bărbat de cină
 Se-mi ascern *hîra* de pat
 Să se culce al meu bărbat.
 Și eu atuncea aș tórcé
 Dară somnul nu-mi dă pace
 Ochiî-mi înpainginéză
 Când și când adormitéză
 Cad a une-orî la pămênt
 Trudită de somn fiind

Având mare slăbiciune
 Oh, de nu se pôte spuné.
 Dacă vèd că nu pot tórce
 Fără numai n'am ce face
 Țip furca se odihnéscă
 Se nu më mai nēcăjéscă
 Și më dau un pic pe somn
 Numai o țiră s'adorm
 Am uitat acum de bine
 Nu më trețesc până mâne.
 Ah lume înșelătóre
 Și fórte amăgitóre
 Cât ești mie de tirană
 Și fórte mare dușmană
 Că tu pe mine m'asupresci
 Cu grea bólă më căsnesci
 Se nu pociũ nicĩ pic lucra
 Și prunciĩ a-i îmbrăca ;
 Numai ai mei pruncușorĩ
 Se umble pururea golĩ
 Golĩ, mucoșĩ și flenduroșĩ
 Dăraburĩ de petecoșĩ.
 Și cât bărbatul më bate
 Sciu numai a mele spate
 Dară când eram frumósă
 Tiněrá și veselósă

Eram dragă la bărbat
 Și la alții mulți din sat,
 Ér' acuma sunt bătrână
 Cu toții m'ar' țipa-'n tină,
 Așa inima tirană
 Și tuturoră dușmană
 Cólea când îmbătrânesce
 Nimărui nu trebuesce.

(c. d. Atanasiu Georgiu inv. în (Strâmbul.)

Versul palincii.

(*Cântec din bătrâni.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pălineuță draga mea!
 Pus'am gând că nu te-oi bea
 În totă viața mea
 Numai de nu te-oi avea!
 Și am pus gând cu jurământ,
 Da tu nu-mi mai eși din gând!
 Fost'am se mă las de tine
 Tu te ții tare de mine
 Și m'aș jura cât de reu
 Dar' mă tem de Ddeu.
 Că mă tem că voiți minți
 Că tu i-ar' mi 'ncelui

C'aşa te purtaşi aseră
De mă făcuşi de ocară!
Dacă eu m'am îmbetat
Satul în rënd l'am luat
Tot horind şi chiuind
Şi într'adins multe vorbind
Strigând tare 'n gura mare
Ca un bolund fiesce care,
Éră care m'au vëdut
Dicea că am bolundit.
Cui am dat pită şi sare
Aceia rîdeau mai tare!
O amărită palincă
Pe mulţi faci tu de nimică
Că tu-i faci de se sfădeş
Pe la domni de se târesc!
Domniî luând sama bine
Ei te probozesc pe tine
Tu ai spune şi mai multe
Domniî nu vreau se te asculte
Că nu te pot vedé beat
Ca pre un câne turbat
Ci îţi grăesc cu ocară
Se eşî tu din casă afară!
O pălincă scârbulincă
Fie-ţi plata puţintică

Se te faci fără scumpete
 Nu ești bună nici de sete!
 Fără cine-ți cântă ție
 Se ține de nebunie.
 Cine te sôrbe mai bine
 Are parte de rușine.
 Gândeam că ești de folos
 Dar' tu din minte m'ai scos
 Și m'ai tăvălit pe jos!
 Orî cât eram de tinos
 Crișmariul ne cere banî
 Noi ne vedem sirimanî
 Că noi marha ce am avut
 Noi ne-am pus și o-am vëndut
 Prețu-'n crișmă l'am beut;
 Banji de mult i-am sfêșit.
 Beui pân' avui vr'un ban
 Și am rămas fără suman
 Și am beut tot cu felea
 Și am rămas cu cămeșă;
 Dacă-am vëzt că-i bine așa
 O am beut'o și pre ea
 Și am rămas numai așa!
 Și de acuma până 'n vecie
 Pălincuță se tot fie
 Se heu eu cu a mea soție!
 (Dintr'un vechiū manuscris cu cirile.)

Versul omului beat.

Un om avea numai doi boi
 Și i-a beut p'amêndoi
 Tot în crișmă mi-a ședut
 Până banii i-a beut.
 Dênsul era supêrat
 Că banii și i-a gătat
 Dar' vêdind pe alții bënd
 Al sêu trupșor asudând
 Vêdind cum alții-și petrec
 El înghițea tot în sêc,
 Striga tare-'n gura mare
 Dă-mi că și eu am pãrale!
 Crișmărița rea dușmană
 Nu vrea se-i dea de pomană
 Dar' crișmariu-i mai dușman
 Că-i ia țundra și pieptar
 Le puseră lângă bute
 Și-'ncepură ai aduce
 Palincuță de cea dulce
 Și vin dulce roșior
 De care-i era lui dor.
 Beu o cupă, beu două,
 Beu până-'mplini nouă.
 Dacă el s'a îmbetat
 Satu de-alung l'a luat

Cât prin tină, cât pe vale,
 Tot se ține gazdă mare,
 Unde era apa tinósă
 I-i părea a fi frumósă ;
 Unde era mai turburată
 I-i zărea a fi curată.
 Câți cu dênsu se-'ntêlnia
 Și toți cale îi făcea,
 El îmbla să se închine,
 Ei fugea se nu-i întine ;
 El făcea numai cu capu
 Ei fugea ca și de dracu.
 Dacă au ajuns acasă
 La diolba lui de nevastă
 Ea-'nante îi stătea
 Și din gură îi grăia :
 Unde ai fost tu de aséră
 Om urît și de ocară ?
 Hainele unde ai lăsat
 De viț gol și desbrăcat ?
 Ți le-ai pus la făgădău,
 Mâncate-ar' fript tatăl têu !
 Și l'a luat de după cap
 Și bine l'a purecat.
 El striga în gura mare
 Se nu-i mai dea-'n spinare
 Se-l tragă de përușor
 Dór' i-a fi mai cu ușor,

Dacă s'a vădut scăpat
 El gândia că-i împărat:
 Chiui din gură-odată
 Că inima lui îi sacă,
 Cum ar' bea palinc'-odată
 Și vin dulce roșior
 De care-i era lui dor!

(c. d. Aron Boca Velcherianul.)

La răchita răurată.

La răchita răurată
 Sede o babă supărată
 Cu fata nemăritată.

Nu mă, maică, blăstăma
 Că și eu m'oiu mărita
 Că și aseră am vorbit
 În pörtă cu doi feciori
 Că mâne-mi vin pețitorî
 Le-om da vin și de mâncare
 Dór' m'a lua óre-care,
 Și li-om da și beutură
 Dóră nu m'or' căta-'n gură
 Că din jos
 Dinții i-am scos

Și din sus
 Măsele nu-s.
 Maică, măicuța mea
 Eu tinără m'aș ține,
 Io-s tinără ca și tine
 Pețitor nu-mi vine nime.
 Treideci de ani sunt în pare.
 De când mă chem fată mare
 Și port cõda pe spinare
 Cu gândul la măritare,
 Grija mea nime n'o are;
 Anu aiesta de mai trece
 Is de patruzeci și dece.
 Cõlea-n postul lui Crăciun
 Tõte fetele se țin
 Când e pe la bobotézã
 Tõte-s cu capu-'n feréstrã:
 Eși măicuță pân' afarã
 Cã par' cã vin nesce carã,
 Maică, pare cã-s cãlare
 Trage costița-'n frigare
 Èr' de-or' trece dela noi
 Vom băga-o în lãdoiũ.
 Cautã mamã bẽturã
 Dõr' nu m'or' cãuta în gurã
 Cã n'am dinți nici măsele
 Amar de dõlele mele,

Maică, măiculeana mea
 Eu numai acolo-s bună
 Unde-i stogul de săcară
 Se nu es din cas'afară.

(Dintr'un manuscris vechiū dela Elie Cincea din Gledin.)

Fata bătrână.

Căți voinici în lumea mare
 Toți au vicleană purtare,
 De s'or' jura cât de tare
 Creșmènt nici unul n'are.

Că toți cu vorbe mă pòrtă
 Arată dragoste mòrtă,
 Cât se duce dela pòrtă
 Rëmâi cercel fără tórtă.

Trei decī de anī sunt im pare
 De când mă chem fată mare,
 De când port pèr pe spinare
 Cu grija de măritare.

Din zori câniī cu lătratu
 Mă făceau de-mī lăsam patu
 Mă sileam cu peptânatu
 Și mă sileam cu-'mbrăcatu.

Vin, gândiam, se mă petescă,
 După legea creștinescă,
 N'au inimă creștinescă,
 Dumnezeu se le plătescă!

Dacă și eu sunt o fată
 Dela Domnețeu lăsată
 Și tot nu sunt măritată,
 Voia Domnului se-i bată!

Câte surate numite
 N'au fost așa de pățite
 Și toate is învălitate
 Cu câte 5 prunci vestite!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

N'are nici unu fire
 Se să facă mie mire.
 I-aș face cămeșă subțire
 Ca tot omu se să mire.

L'aș griji cât nu se pôte
 Mai cu prisos decât toate
 Și din casă nu l'aș scôte,
 Nu l'aș mai scôte din casă
 Numai se-l vęd după mesă.

Oh, de m'aș vedea scăpată
 De fetia blestămată
 Că-i rușine se mori fată
 Bêtrână, nemăritată.

Fost'am și la vrăjitori,
 Fost'am la fermecători ;
 Dacă îl vrăjesc el móre
 Și rămâiú fără recóre.

Nu știu de ce-s hotărită
 La viață amărită !
 Când mă uitaiú în oglindă
 De loc o svârlii în tindă
 Și o dădui de osêndă
 Și tot n'am nici o dobândă.

Unde mă vedui sbârcită
 Fața mea cea gălbinită
 Ca o pomă veșteđită
 Intru un lemn necăjită.

Luaiú oglinda stricată
 Se ved acum cum m'arată
 Ea, urgia se o bată,
 Mă spune că-s și pêtată.

Chip nu mi se alege
 Fața nu mi-o pot direge
 Că negreală, pe ce merge
 Ea încă nu se mai sterge.

Mă uitaiú și la făptură
 La ochi, la nas și la gură

Le vęd tóte urgisire
Și sânt ca o nătângire.

Sunt destul de supărată
De toți junii lăpădată
Și în samă nebăgată
Dar' nedejdea mi-i 'nainte
Că cum am răbdat fierbinte
Și m'am purtat tot cu cinste
Fi-voiu și de-aci înainte
Și de-ar' fi scris în vre-o carte
Ca se am și de bărbat parte
Făr' se am grije de sörte.

(c. d. Aron Boca Velcherianul.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Varvara lui Grigoraș.

Varvara lui Grigoraș
Cu póle din Mediaș
Vrut'au thiară *) se o puie
Ca nime se nu o șcie,
Cu bărbatu s'a vorbit
Și bine s'a socotit

*) thiară = firele întinse pre răsboiți o numesc thiară; orî și numai firele urzite; d. e. a urzit o thiară lungă, a pus o thiară lungă. Thiara póte fi numai de cânepă, in și lumbac. că la cea de lână-i dic simplu haine de lână; d. es. țese haine de lână.

Și din gură așa-a grăit
 Cătră al ei bărbat iubit :
 Bărbate sufletu meu
 Nu scii tu ce am gândit eu,
 Vêd că de când m'ai luat
 Pânză tot ai cumpărat
 Și ómenii s'o 'nmulțit
 Geolgiul tare s'a scumpit ;
 Când doi cu doi se-'ntêlnesc
 Tot pe noi ne vorovesc.
 Eu m'oiŭ prinde de lucrat
 Și tu-mi gată de mâncat,
 Alta nimic n'oiŭ lucra
 Pân' voiŭ tórce cânepa
 Că de trei anî ce am strins
 Dóră-mi va fi de ajuns
 Că aş pune urzitura
 Ca se-mi ajungă bătătura
 Pe pãriete le-oiŭ urzi
 Amêndoi le-om nevedi.

Au tocmit rêsboiu-'n casă
 Ca se sê așede se țesă
 Și-au întîns o pânză lungă
 Dar' de lungă cât o pungă
 Și de rară
 Cât o scară.

Când lovia cu brâglele
 Tare rumpea firele
 Că pe sulul dinapoi
 Patruzeci de lătunoi,
 Dară pe cel dinainte
 Dracul le-a mai ține-'n minte.
 Da din ițe până-'n spată
 Pasce-ar' iapa împedecată.
 Ea din gură așa striga
 Pânza tare o blăstăma :
 Bată-te pustia thiară
 Cum pierdui cu tine o veră,
 Mult mă făcui de ocară
 De mi s'au dus vestea-'n țeră ;
 Trecură și Pascile
 Eu tot legaiū firele
 Când eram pe la Săn-Georz
 Stam răsboiul se-l țip jos ;
 Când eram pe la Rusaliū
 Gata eram a bolī
 Când eram pe la Ispas
 Tot cu tine am năcaz.
 Și érá m'am socotit
 Se nu mă las la bolit
 Ci oiū scóte răsboiu-'n șură
 Și-oiū mai dormi câte o țiră,

Că-'n șură mai bate vântul
 Și-oiu mai odihni cu gândul.
 Etă véra a trecut
 Eu n'am gătat de țesut,
 Da aş plăti se 'o țesă
 Numai s'o scótă din casă
 Că de m'aș vedea mântuită
 Și de răsboiū ispăsită
 In raiū aş gândi că-s suită.
 Pune-o-voiū după casă
 Câți or' veni, toți se țesă.
 De când stă răsboiū-'n casă
 Tëul nu se desghețase
 Éc'acuma-i cătră tómnă
 Pânza-'n casă-i ca o dómnă.
 Mult mă muștră bărbatu
 Că nu-s bună de dracu
 Macar el ar' putea face
 Ca mie se-mi dea pace
 Că el încă vede bine
 Cât necaz mai stă pe mine
 Că de n'ar' fi sərbători
 Lucru ar' merge mai cu sporī
 Că din Pasci până-'n Rosali
 Eu ținui joile mari,
 Lunī și marți nu am lucrat
 Decând eu m'am apucat

Miercurea îi sërbatóre
 Şi mă tem de multe bóle;
 Joiile sunt legate,
 N'oiŭ lucra se fac pëcate;
 Vinerea toţi o cinstesc
 Nicî eu nu mă silesc;
 Sâmbëta aş fi lucrat
 Dar' mi s'o pus buba-'n cap
 Cată se mă culc în pat,
 Buba-i bólă fórte grea
 Şi caută se mă las în ea
 Dac'apucam a dormi
 Nu eram a mă tređi.
 Érá-'n sfânta duminică
 Nime nu lucră nimică
 Că sciu toţi că-i đî sfinţită
 De Dumneđeŭ rënduită.
 De m'aş vedé mântuită
 Şi de rësboiŭ ispăsită
 M'aş gândi în raiŭ suită
 Fără grije, odihnită,
 Érá cât aş mai trăi
 Pânză încă n'aş urzi
 Că de ar' fi pânza rară
 La toţi ar' fi de ocară,
 De-oiŭ sili se fie désă

Atunci îm bag bôlă-'n ôse
 Da nu-s nebună se-mî bag bôlă-'n ôse
 Când pot trăi sânatôsă
 Dar' că-i mai bine așa
 Se-mî cumpër pân'oiû putea.

(c. d. Atanasiu Georgiu inv. în Strâmbul.)

Nevasta harnică.

Dragă pânză
 Fă-te mânză
 Și te du la mam'-a casă
 Și te rógă se te țesă
 Că eu nu te-oiû țese, dragă,
 Că sunt proklet de beteagă
 Și de nu voiû prăsnui
 Și mai rău m'oiû betegi
 Și-'n veci nu m'oiû lecui,
 Că luni îi lunei,
 Marți îi Maçavei,
 Miercurile-s dintre ele
 Nu lucru se fac greșele;
 Joile tôte-s legate
 Nu lucru se fac pécate;
 Vinerea nu-i de lucrat
 Că num'odată am lucrat
 Și nu mi s'a arëtat

Că mi s'a făcut buba-'n cap ;
 Sâmbëta-i a morților
 Dumineca a popilor
 Atunci de-a lucra popa
 Ție Țeu că și io-i lucra !

(Dela un călugăr din Moldova, ce âmbia a cere mi-
 losteniă prin Ardeal.)

Lucrătórea cânepei.

Baladă populară din Sălagiū.

Nevastă, nevasta mea,
 Tu mie-mi pari frumușă
 Batăr ești cam hărnicia.
 Ca Lună caeru-și făcea,
 Marți în furcă și-l punea,
 Miercuri în tâng se ducea
 Joi acolo tânguia,
 Vineri acasă venia,
 Și Sâmbëta odihnia
 Și-o săptămână trecea.

Dumineca se scula,
 Pe obraji ea se spăla,
 Lui Dumnezeu se ruga,
 La biseric' alerga,

Cătră popa cuvânta :

„Părinte sfinția ta,

„Sărbătore-i ađi, oră ba,

„Oră nebunit'a tóca,

„Că am un caer de gătat,

„Că n'am lepedeu pe pat,

„Că mână a fi o săptemână

„De când n'am prins furca-'n mână?!“

De aci merge 'n făgădeu

— Furca merse 'n drumu său,

Ea se duse 'n crișmă-a bea

Furca merse după ea;

Ea s'ascunse la părete

Cânele de fus o vede,

Ea s'ascunse după bute

Cânele de fus o aude.

Ea vedënd se mânia

Furca 'n mână o prindea

Și-o aruncă dup'o bute,

Se slobođi la bēute;

Beu astăđi, beu mână,

Beu două săptemână.

Când acestea le împlinea

Dor de acas'o ajungea

Și cătră casă mergea,

Casa ei nemăturată
 Cânepa ei nelucrată,
 Vedeându-le bôlă-și face,
 Se pune în pat și zace.
 Bărbatul ei îi grăia :
 „Muiere, muiera mea,
 Scólă-te acum din pat
 Că slujnică ți-am băgat,
 Casa ți-o a măturat
 Și cânepa ți-a lucrat.“
 Ea într'un cot se 'ntorcea
 Și prin casă în jur privea ;
 Vedeu casa nemătuartă ;
 Și cânepă nelucrată
 Inapoi în pat se-ntorce.
 Bôla ei ér' se-ntorce
 Bărbatul din graiü grăia :
 „Muiere, muiera mea,
 Eu mă duc se chem popa,
 Că dóră te-i ușura,
 Décă te va spovedi
 Dóră mai ușor ți-a fi.“
 Muiera din graiü grăia :
 „Bărbate, sufletul meu,
 Fugí iute la făgădeu
 Ad'o glajă de palincă .
 Și doi funți de carne friptă.

Din astea déc'ași mânca
 Póte că m'ași mai scula.“
 Bărbatul din graiū grăia :
 „Muiere, muierea mea
 Scólă, muiere, din pat
 Că veđi că vine érna
 Dup'acea primăvéra
 Și ne-or' ríde veciniī,
 Că ni-or' vedé goi prunciī.“
 Muierea din graiū grăia :
 „Bărbate, sufletul meu,
 Noi boi mândri șése avem
 Vindem patru, lăsăm doi,
 Mergem la tèrg amèndoi,
 Și ni-om cumpèra giolgiuri
 Și ni-om îmbrăca prunciī
 Cu cămeși, cu foduriī,
 Dăm pe Rendeș pe mătase,
 Pe Vireag la cin' le-a cóse.“
 Dar' bărbatu așa dicea :
 „Muiere, mândruța mea,
 Eu pe Vireag că l'oiū da
 Pe-un sbicioiū bun de curele,
 Se umble pe-a tale șele.“
 Ea din pat că s'a sculat
 Și la rėsboiū s'a băgat

Din gură mereu a dat
 Și așa a cuvântat:
 »Mânce-te focu răsboiū,
 Că-mi faci pânză lătunoiū,
 Mânce-te focul sucală
 Că tu-mi faci pânza mea rară.
 Mânânce-vă focul ițe
 Că voi sunteți vrășmășite,
 Că-mi faceți mare nevoi
 De nu știu băga prin voi,
 Că prin ițe și prin spată
 Merge-o iapă 'mpedecată
 Și pe sulul dinapoi
 Patru-deci de lătunoi,
 Și pe sulul dinainte
 Dracul le mai ține minte.
 Când cu brâcelele lovia
 Din gură iară dicea:
 „Mânânce-te focul spată,
 Că tu faci pânza mea spartă,
 Dar' mă uit la polițoiū
 Și mi-oiū lua un cuțitoiū
 Și te taiū de pe răsboiū
 Și te țip în ăst lădoiū,
 De te țeși bine de bine,
 De nu, foc se arță 'n tine.

»Bărbate, sufletul meu,
 Na și du pânza la șură
 Că nu mai am bătătură,
 Ori o pune după casă
 Câți or' trece toți se țasă".
 Dar' bărbatu așa-i dice:
 „Tu pui pânza când se pune,
 Și o gați cu prune bune;
 Tu pui pânza în postul mare
 Și n'o gați pe secerare,
 Din pasci până în sândiene
 Tot țeși la nisce obiele
 Când era la curuit*)
 De-o palm'a mai trebuit.“ Cluj
 Era nevasta grăia:
 „Bărbate, sufletul meu,
 Cânepa mi-ai sēmēnat
 Bólă 'n óse mi-ai băgat,
 Da ia cósă și-o cosesce,
 De bólă mă mântuesce
 Pe din jos de posponițe
 Se nu facă 'n veci sāmēnță.
 — „Muiere, muiera mea
 Strigă lumea că esci rea,

*) curuit == croit.

Dar' tu muiere, ești bună
 Că 'ntr'o lună lucrî-o lână
 Și dai un sac de fărină
 Și doi-trei fonți de slănină
 Și-o coșarcă de piparcă
 Și jirebiî nu-s ca-'n palmă.

(Culésă de Michail Bene.)

Cânteca fetelor cam vechi.

Lasă-mă mamă se dorm
 Că nu m'ai dat după domn
 Ba nici după un fecior prost
 Gîndescî că cășlegî n'o fost!

Mamă-i săptămîna albă
 Și nime nu mai întrebă
 De măritat îs orî ba?
 Vai, stricatu-sa lumea?

Cășlegile s'o gătat,
 Mamă, și io n'am bărbat,
 Și numai tu ești de vină
 C'am rămas fătă bătrână!

De vrêsta mea câte-o fost
 Tôte-o-'ntrat cu concîi în post

Numai eu stau supărată
C'am rămas nemăritată.

Nică holtei, nică văduvoi
N'aruncă ochii la noi
Par' că eu n'aș fi tot fată
Și-aș fi bună măritată!

Dă mamă popii prescuri,
Eu țin sfintele miercuri
Dór' va da 'ntre fete o mórte
Se móră, mămucă, tóte!

Singură de-oiu rămânea,
Tu mămucă vei vedea
Cum s'a duce vestea-'n sat
Că și eu m'am măritat!

(Dintr'un vechiū manuscris.)

Papa-i de vină.

Zăpada se topesce de sóre,
Pe mândra sufletul o dóre
Că câșlegile s'au gătat
Și dânsa-i tot fără bărbat,
Pe semne nu s'a măritat.

Pe drum și-'n câmp e multă tină,
 Mol negru-i și la ei inimă
 Când vede c'am prins sfântul post
 Și ei nu i-a venit un prost
 Par' că cășlegi n'ar' fi fost!

Sóre frumos de primăveră
 Scóte copii din casă afară,
 Dar' dela mândra din cap
 Crudul gând despre măritat
 Nu mai éasă, ba clocesce
 Și nouă gânduri croesce
 Cum și-ar' puté rěsbuna
 Chiar' pe Papa din Roma,
 Căci oprescē nunțile
 Dacă trec cășlegile.

Muscuțele prind a eși,
 Găinile prind a cloci,
 Oile au mielușei,
 Dar' tot gândul dumniaei
 Nu-i la primăvéra ce vine;
 Ea gândesce — cât e de bine
 Se ai bărbat, se fi nevestă,
 Se stai cu cotele-'n feréstră
 Ca trecătoriul, omul de trébă,
 Se dîcă:
 Bună dîua, nevestă dragă.

Drept că primăvéra-i aci
 Dar' vai, eu prind a bătrâni,
 Și bătrânesc nemăritată,
 Ce n'aș fi voit nicī odată!
 Și lumea fiind rea și păgână
 Va dice că-s fată bătrână!
 Deci blastăm pe Papa din Roma
 Care a făcut tipicul și dogma
 Că dacă trec cășlegile
 Se să gate și nunțile!
 De îmbătrânesc fetele.

Din pension.

Măriuca popii Aron
 Fu opt anī la pension,
 Și după ce-a terminat
 Acasă s'a înturnat
 La părinții ei din sat.
 Preutésa se mira
 De câte fica-i spunea
 Și tot mereu se gândia:
 Ce păcat că n'avui parte
 Ca Măriuca mea de carte!

Preutésa se gândia
 Se pună pe Măriuca

In culină a ajuta,
Deci îi dîce: Scumpa mea,
Hai în culină, côlea,
Se facem noi împreună
O prăjiturică bună.

Bucuros mă duc, mămucă,
Dar lasă după Măriucă,
Dênsa singură se-ți facă
O prăjitură se-ți placă!

Și s'a pus, Măriuca pus,
Zăhar, ouă, a adus,
Și făină și smântână
Și avendu-le de îndemână
La o mésză se așeză
Și piséză și piséză
De gândiai că nu alta
Fără va sparge piua.

Mumă-sa dacă aude
Merge-'n culina din curte
Se vedă ce tărăboiū
E ca la ziua de-apoi?
Adeca fata-i pisa
Două linguri de cafea
In piuă și facea toiū
Și mult cumplit tărăboiū.

— Ce-i Măriucă? — mama țice,
Lingurile o sē se strice...

„Ca se fie? îi scris în carte
Că la ăst soiū de bucate
Dóuē lingurī vin pisate
Și una pe jumētate,
Dóuē lingurī de cafea,
Așa-i scris în cartea mea!

Aicī, fică mi se pare,
Ai óuē pentru măncare;
Dar' era destule dóuē;
Tu ai de dóuē orī dóuē!

De! māmucă, îi scris în carte
Că la ăst soiū de bucate
Ia-i albuș din dóuē óuē,
Gălbănuș din alte dóuē,
Spargī decī de dóuē orī dóuē;
De dóuē orī doi sunt patru,
Asta o scie tot băiatu!

„Mănce-ți focul cărțile,
Că tóte-mī stricī óuēle,
Ba și lingurițele!

Din bătrâni.

Cine are dîle rele
 Acela-i vrednic de jele
 Că trăește-'n gânduri grele
 Și-'n supărări ca și-a mele.
 Jalnică-mi este viața,
 Nu vîd sôrele nici ceața,
 N'am pe lume nici un bine,
 Póte vedea orî și cine.
 Dac'am vezt că-i rîndu așa
 Puseiû șeaua pe trei cai,
 Diua bună în luaiû
 Și merseiû pînă la raiû.
 Raiu-l aflaiû încuiat
 Pentru al meu greu pecat.
 Lui Ddeu m'am rugat
 Trei sfinți ângerî mi-a mînat
 Raiul mi l'au descuiat.
 Acolo dac'am intrat
 Ce-am vîdut m'am minunat:
 Vîdui paturî așternute
 Tot cu florî împodobite,
 Vîdui pomî cu floricele,
 Prin ei glas de păserele.
 Eu gîndeam de mândra mea
 Se fie aici și ea !

Ddeu ca un sfânt mare
 S'a supărat foarte tare
 Și din raiu m'a scos afară
 Și tocmă-'n iad mă țipară.
 Iadu-l aflaiu descuiat
 Și acolo am intrat
 Ce-am vădut, m'am spăimentat:
 Vădui fete rumenite
 Oh, frumos împodobite
 Tot cu draci învăluite;
 Vădui și pe mândra mea,
 Șapte draci pe lângă ea;
 Mândra mea vrea se se scôle,
 Dracii mi-o băgau în bóle,
 Mândra mea vrea se se ducă,
 Dracii mi-o făcea nălucă!

(Dintr'un vechiū manuscris cu cirile aflat în Strâmbu
 lângă Lăpuș, comunicat de învățătorul de acolo Ata-
 nasiu Georgiu la 1888.) I. P. R.

Vers din bētrâni.

A lor doi tineri care s'au iubit foarte unul
 cu altul dar' părinții nu l-au lăsat se se lee adeca
 se se căsătorescă la olaltă și fata s'a măritat în țara
 turcescă, după un neșător; după un timp s'au tēnit
 la olaltă în Craiova.

Cum a vorbit drăguțul.

Iubita mea mândră flóre,
 Gură din mărgăritare

Și a ta lină âmblare
 Mă slăbesce din picioare.
 Cucónă din Craiova
 Cunoști-mă dumniata?
 Au nu-s bine cunoscut
 Din țilele de demult?
 Când te țineam de poftale
 Gura mea cu a domnitale.
 Nicî nu se putea desface
 De dragostea ce se face,
 Porumbiță m'ai uitat,
 Avevei mare păcat!
 De nu-mî dai mie vorbire,
 Te uiți greu și cu mahnire
 Cât necas am tras cu tine,
 Mai mult rău decât bine
 Dară înfruntare multă,
 Cu ocară și cu trudă,
 Umblare și neodihnă
 Prin de-alungata grădină
 Plóie multă și greu frig
 Până veniam se te string
 De mă puteam întelni
 La olaltă și vorbi,
 Drag ți-am fost, dragă-mî erai,
 Acuma vęd că e vai,

Fața-ntorsă dela mine
Rău îm cade, nu prea bine.

Răspunde ea.

Trandafir din Țerigrad
Pe mine ești supărat
Dar' nu-ți cadă așa rău
Diamant, sufletu meu,
Tot lucrul bine de ai ști
Nu te-ai — pe mine — mâhni
Și nici nu ti supăra
Dacă samă vei lua
Cine șede lângă mine
De nu prea vorbești cu tine
Și de ce nu te cunosc,
Ești cuminte, nu fi prost
Bala stă și rău se uită
Nici șede, nici se culcă,
Dară caută ca o fiară
Cea mai cumplită și sbiară
De se cutremură locul
Cu pară roșă ca focul,
Oftez eu privind la tine
Și mă lipsesc de-al meu bine
Dragostea ce-am fost avută
Nici acuma nu-i pierdută

N'am eu modru nici putere
 Rătăcesc ca și-o fiere
 De mi-ai vedé dīlele
 Rēu ți-ai frānge mānile,
 De mi-ai vedea traiul care...
 Țipate-ai de tot în mare.

Drăguțul.

Turturică, puiul meu,
 O se mor de chinul tēu,
 Puicuță, eu nu aș crede,
 Dară fața ți se vede
 Și de jelea audită
 Inima mea e măhnită.
 Din cocónă cu poftale
 Pașul greu îl ducī pe cale;
 Din cocónă cu păpuці
 Róbă ești acum la Turcī.

Drăguța.

Diamante, puiul meu,
 Veđī în ce stare sunt eu,
 Veđi-mī chinul și mi-l crede
 Nu din spus fără vedere,

Dintr'o cocónă ca mine
 La ce amar omul vine
 Din taică dela Divan
 Acum róbă la pogan!

Drăguțul.

Dee-ți Dumnețeu scăpare
 Prin rugămintea cea mare
 Și ajutor întru tóte
 Ca se trăim pân' la mórte,
 Dumnețeu a tot pămēntul
 Spor sc-ți dee la tot gândul,
 Tótă credința avută
 Se nu rămăie pierdută.

Drăguța.

Diamante, pentru tine,
 Gata-s a muri mai bine
 Multe nu-ți pot eu a spune
 Făr' mă rog de ertăciune
 Inima pacinică fie
 Ah iubita mea soție
 Cu Christos singur oi fi
 Pân' la tine voiă veni.

(după un vechiū manuscris.)

Bivolii.

Era hët de mult, cândva,
 Intr'o țeară, undeva,
 Erau doi călugări sfinți
 In negru învăluiti,
 Și postiau un post curat
 Cu vin roșu străcurat
 Cu prescuri de grâu curat,
 Cu stafide, cu smochine,
 Cu unt de lemn, cu masline,
 Dar' postiau și nu tângeau,
 La ceafă se îngroșau,
 Ér' rasăle mai plesniau.

BCU Cluj / Odată s'a întâmplat

Că unul sta supërat
 Ne beut și nemâncat
 Cu capul pe mână lăsat,
 Privia jalnic la masline,
 La stafide, la smochine,
 Ér' vinul cel străcurat
 Și pânea de grâu curat
 Nicî că le putea privi,
 De ele greu se scârbi.
 — Ce stai frate supërat?
 Țice fratele cel'lalt.
 Dóră nu mi te-a brumat?

Orî ți-e gróză de postit?
 Nu-i bine călugărit?
 — N'ar' fi rău, frăția ta,
 Dar' mă róde inima
 Nedreptatea ce ne pasce
 Din Crăciun și până-'n Paște
 Și din Paști până-'n Crăciun,
 Cât, frate, étă ți-o spun,
 Stau se crep! Că ce socoți
 Suntem călugări, nu hoți,
 Priveghem și tot cetim
 Batem mătăni, postim,
 Dómne, mult ne mai muncim!
 Ér' când colo la gustare
 Hămisim ca orî și care
 Pécătos necuvios
 Cu mâncări de slab miros!
 Dacă noi atâta muncă
 La a Domnului poruncă
 Punem, ar' fi cu dreptate
 Se mai avem și noi parte
 Din róda pământului
 Chiar' din mama grâului,
 Nu de grâul cel plevos
 Ca orî care pécătos!

Cel'lalt frate stă pe gând
 Apoi răspunde dicând:

Grăiși chiar' pe gândul meu
 Miluie-te Ddeu!
 Hai deci, frate, se ne ducem
 Și o jalbă se aducem
 Celui, la care slugim
 Și lui se ne tânguim,
 Cu câtă trudă trăim,
 Cum muncim și cum postim
 Și se-i spunem lămurit
 După cum ne-am sfătuit
 Se ne dea Sfinția Lui
 Traiū din mama grâului.

Cum au dis, așa făcură
 Și p'o proclată căldură
 Ei de cale se gătiră
 Și cu jalba și porniră:
 Dute, dute, pân'odată
 Pe-o câmpie minunată
 Un moș cărunt întêlnesc
 Pe care-l blagoslovesc:
 Fi blagoslovit, creștine
 Și se ai parte de bine!
 Moșneagul la ei privesce
 Și așa le glăsuesce:
 — Sfinția vóstră, ertați
 Rogu-vě, unde plecați

Pe  st zăduf de căldură
De se uscă limba-'n gură ?

Er' un călugăr răspunde
Am plecat, nici nu stim unde,
Unde-om da de D eu
Să ne rugăm, f tul meu,
Pentru postul cu ajun
Se ne dea ceva mai bun
De gustare, bună  ră
Pe  i c te-o azmi ră
Din sfin it  mila Lui
Chiar' din mama gr ului.

Mo neagul la ei privia
 i apoi a a grăia: City Library Cluj

Gr ul cel bun si curat
Cu care v'at  săturat
E prea pu in pentru voi ?
Atunci,  t  eu davoii 
Chiar' ce cere i se m nca i:
Un an se v  săturați
Tot cu mama gr ului!
Atuncia toiagul Lui
Spre călugări l'a întins
 i din grai  a a le-a  is:
„Timp de-un an bivoli se fi i
Cu paie se v  hr ni i!“

— Și atunci — minune mare,
 Și grozavă strămutare :
 Din cei doi negri călugări
 Se prefăcură doi bivoli
 Căci chiar' bunul Dșeu
 I-a atins cu toiagul Sșeu.

Un sșerac pe drum venia
 Cărui Domnul îi șicea :
 „Vino, omule, încóce,
 „Ia aceste dobitoșce,
 Du-le acasă, le înjugă,
 Și le mână se le ajungă,
 Cară cu ei greutateș
 Dar' se nu le dai nutreș
 Timp de un an decât tot paie
 Cerbicea se li se móie,
 Ér' preste un an tu ai
 Mie-'n samă se mi-i dai!

Un an de șile-'nchiat
 Șeracul mi i-a purtat
 Tot în jug cu greutateș
 Și nu le-a dat alt nutreș
 Decât paie și ér' paie
 Cerbicea se li se móie.
 Și șeracu cum munci
 Din și-'n și se-'mbogăți.

Pân' atunci bivoli n'au fost
 Pe întreg pământul nost
 Numai alte dobitoce,
 Hei, dară de-atunci în cöce
 Cum vacile se mira
 De bivoli când îi vedea
 Prins'au multe a fëta
 Viței negri ca cióra,
 Și din negri și mai negrii
 Până, étă bivolii,
 Negrii ca călugării
 S'au înmulțit pe pământ
 De mai câți călugări sunt!

(c. d. dna E. V. din Miholcea, Bucovina).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A găsit un lucru mare.

Nöptea târziu vine-acasă
 Bietul Mitru lui Tănasă
 Dela birt, borborosind,
 Din picióre-'mpletecind.

Când acasă ajungea
 Sta în loc și se gândia
 Vorba cum s'o potrivescă
 Ana lui se nu-l sfădescă.

Că era, Ana era
De un neam cu melița,
Dac'odată începea
Tot bătea și ér' bătea.

Bravo, dice 'ntr'al lui gând
Badea Mitru, și tușind
Strigă cu glas nu prea mare:
Ană, veđi fă luminare!

Ana scormonindu-se
Și-'n cap scărpinându-se
Nu dă după luminare
Ci începe-'n gura mare:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tu bețiv, tu ducucit,
Éră târđiu mi-ai venit,
Tot îi bea, îi prăpădi...
Dar' Mitru o conteni:

Tacī tu Ano, tacī din gură
Că te-i minuna singură
De ți-oiū spune ce-am găsit
Și-i vedé că n'am greșit
Cam târđiu dac'am venit.

Atuncī Ana se uimește:
Și frumușeluc grăește:

„Ai găsit, dicit, óre-ce
En' spune, s'aud, Mitre.“

— Pst! astăđi nici un cuvânt!

„Se tăcem ca în mormânt
Nu voiŭ cineva s'audă
Ce aflaiŭ cu multă trudă.“

Mitru pe pat se trânteste
Și îndată horcăește
Pe cel pat de góle scânduri,
Ca omul fără de gânduri.

Lelea Ana priveghiază
Și totă nóptea viseză,
Ce Mitru putu afla
Pe o vreme ca asta?

Diminéța a dóua ți
Mitru dacă se tređi
Ana-'ncet l'a întreat:
Spune-mă acum ce-ai aflat?

Am aflat... hm! étă-ți spun
Că vinu-i cu mult mai bun
La Saveta lui Păcală
Decât la Izig Tăndală!

Zestrea jidanului.

Ițig dela Dorna-Vatră
 Era om cu judecată
 Și cu opt copii pe vétră:
 Trei fete și cinci feciori
 Când îi veđi te iau fiori.
 Feciorii dacă crescură
 Tótă lumea o umplură
 Cum stiu ei, dar' fata-i fată,
 Trebe se stee pe vatră
 Pân' se vede măritată.

Dar' Ițig din Dorna Vatră
 Era om cu judecată;
 El dicea: fac eu ce fac
 De fete ca se mă scap.
 Decī lăți vestea prin lume
 Cum-că el are anume
 Patru țeri drept moștenire
 Și la fie-care mire
 Ce a lua o fată de a lui
 O țeră i-a da-o lui.

Têrtaniî cum auđiră
 Pe la Ițig se porniră
 Fetele i le pețiră
 Și de nuntă se gătiră.

Dar' Itig din Dorna Vatră
 Era om cu judecată
 El spuse la miri așa :
 Noi nunta o vom serba
 Cu tustrele fete odată
 Că vréu nuntă luminată
 Cu șehter și cu rabinî,
 Cu neamurî și cu vecinî.

Și miriî se învoiră
 Și toți într'o di sosiră
 Și nunțile le serbară
 Cu ceremonie rară :
 Cu șechterî și cu rabinî,
 Cu neamurî și cu vecinî.

Dacă nunta se găti
 Miriî prinseră a grăi :
 Socrule-'mpărțește-ne
 Zestrea dăruește-ne
 Se ne ducem tot voioși
 Cum venit'am bucuroși.

Ér' Itig din Dorna Vatră
 Fiind om cu judecată
 Li grăi așa îndată :

Dragii mei, am patru țeri,
 Vouă vă dau trei mueri
 Și cu ele și trei țeri;
 Moise luă pe Lina,
 Lui i dau Moldavia,
 Pe Loti o luă Șmul
 Lui i se cade Ardealul;
 Șloim luă pe Bertela,
 Lui i dau Galiția
 Era eu, că-s mai bătrina
 Eu rămân în Bucovina,
 Fie-care-'n alui țară
 Stringă sdranțe érnă-véră
 Vândă vin, vândă holercă
 Că norocul stă-'n balercă
 Norocul Jidanului
 În fundul butoiului!

Și Ițig din Dorna Vatră
 Fiind om cu judecată
 Fetele și-a măritat
 Și bună zestre le-a dat
 Că adă plină-i Bucovina
 Și Ardealul și Moldova
 Numai de urmași de ai lui
 Fire-ar' ei ai nu știu cui!

Leacul sigur.

Rozsi unui Unguraş
 Mare meşter, chiar' cismaş,
 S'a 'ntêmplat, s'a măritat
 După un Arman bogat.
 Ea la tatăs'o acasă
 Fu o biată jupânésă
 Sërăcută dar' frumósă
 Ér' acum e dóm'alésă.
 Dar' cum nu fu învăţată
 Se vadă mulţi bani odată,
 Când odată s'a-'ntêmplat
 De bărbatus o a-'mblat
 Cu o sumă óre-care
 De bani mulţi — minune mare!
 A cădut a leşinat,
 Sufletul mai şi l'a dat:
 Tótă a fost îngălbinit,
 Sta lungită, a 'nlemnit.
 Bărbatus'o supërat
 La socrus'o a alergat:
 Socrule, Rozsi mea móre,
 A cădut de pe picióre!
 — Socrus'o ca om cuminte
 A đis aceste cuvinte:

Ce făceai când a cădut?
 — Ce se fac? Am fost vândut
 Piei de capră patru sute
 Și adunam la băncute.“

— Așa? Atunci las' pe mine,
 Mintenași i-a fi mai bine!“

Și se puse Ungurul
 Iși luă calapodul,
 Captele și ciocanul
 Și un sac de cisme stricate
 Și le bate, nene, bate
 Acolo-'n acea casă
 Unde Rozsi leșinase.
 Ea prin somn cum auzi
 De loc ochii-i zgăi,
 Una grósnic căscări
 Și din gură ea grăi:
 Vai, vis grósnic ce-am visat,
 Par' că scumpul meu bărbat
 Umpluse mésa de baní,
 Și-au venit nesce țiganí
 Ca pe noi se ne sugrume
 Se nu mai fim vii pe lume!

De atunci Armanul cu-'ncetul
 Arătatuși-a bănetul

La Rozsi pân' s'o-'nvățat,
 Dar' l'a Ungurului sfat
 Ține tot lângă păriete
 Cisme stricate și capte
 Rozsi de-ar' mai ameți
 Se le pôtă bontăni.

Bine... da încă de n'ai fi tu?!

Când para cea mai din tăie
 Intre ómenī s'a ivit
 S'a întemplat aci se vie
 Tocmai dela răsărit
 Un procator, érá altul
 Dela Cal / sórelui sfințit. Library Cluj.
 Numai ei doi și erau
 P'acea vreme pe pămênt
 Care din minciunī trăiau
 Dómne, atunci era timp!
 — Cum trăescī iubite frate?
 Dice cel dela sfințit
 Când cu brațul plin de acte
 Pe celalalt l'a zărit.
 — Bine... de tot a mai merge
 Lăudat fie domnu
 Și-ar' puté fi și mai bine
 Numai dacă n'ai fi tu!

Descântec de buboi.

Buboi, buboi,
 Unde-i unul fie doi,
 Rădăcina se le sece
 Unde-s doi se fie dece,
 Când s'a ivi lună nouă,
 Se ai nouăzeci și nouă!

Se-nțeleg bine.

Merge odată bietul Dadă,
 Merge și el la spovadă,
 Popa-ntrăbă frumușel,
 Dada dice cum sci el:
 — Când te-ai spovedit țigane?
 — Când aveau și caii córne!
 — La biserică când ai fost?
 — Când aveam popă de-a nost!
 — Câte posturî într'un an?
 — Dóuë pipe de duhan!
 — Câte zile-'n săptămână?
 — Dóuë pite albe-'n mână
 Și-o dărabă de slănină!
 — Cinstit'ai pe tatăl têu?
 — Tótă ziua cu-un măcău!

- Dar' pe dulce maică-ta?
- Până ce se văeta!
- Mult ai greșit mēi țigane!
- Ce-ți pasă, popă Costane?!
- Acum ți-oiu da canon mare.
- Numa-mi dă și de mâncare!
- Vei posti două-trei zile
Ca se capeți mântuire.
- Voiu posti și-o săptămână
Cu pită și cu slănină.
- Scii dice vr'o rugăciune?
- Sciu fura mere și prune!
- Ce-ai mai greșit mēi țigane?
- Ghici și tu, popă Costane!
- Furați ai al altuia?
- Ba și dela dumniata!
- Al dracului ești țigane!
- Amēndoi, popă Costane!

Cuprinsul.

	Pag.
Din pățaniile lui Dada	3
L'am luat se-l potcovesc	9
Nu-s de-aici	10
Două veră și-o iarnă	13
Pomana țiganului	20
Paripul Dadii / Central University Library Cluj	25
Nașu și cosășu	28
Teacă de sapă	41
Dada cu spovada	45
Spovada țiganului	51
Dada cu spovada	57
Se ved penele	59
L'am trimis	62
Ade morțuna	65
Din pățeniile Săcuinlui	69
Săcuinul la minageriă	73
Târziu al dracului	75
Bunî pretinî	76

	Pag.
Guți Punguț	80
Armanul își bagă slugă	83
Cum e bine?	84
Dracul	85
Versul sașilor	88
Copilul popii	90
Ion la cetate	95
O răsbunare gróznică	96
Glas cu limbă de mórte	100
Asta nu ți-o pot ierta!	105
Popa cel mai cu minte	107
Verul Popii Ilie	114
Diacul	116
Insurat pentru zestre	118
VARIANTĂ	120
Tânguirea omului însurat pentru avere	121
Versul însuratului rău	124
Omul rău însurat	126
Versul palincii	132
Versul omului beat	135
La răchita răurată	137
Fata bătrână	139
Varvara lui Grigoraș	142
Nevasta harnică	147
Lucrătórea cânepei	148

	Pag.
Cântecu fetelor cam vechi	154
Papa-i de vină	155
Din pension	157
Din bătrâni	160
Vers din bătrâni	161
Bivolii	166
A găsit un lucru mare	171
Zestrea jidanului	174
Leacul sigur	177
Bine... da încă de n'ai fi tu?!	179
Descântec de bubol	180
Se-nțeleg bine.	180

BCU Cluj / Central University Library Cluj

302-1897⁷

